ሓዳስ ኤርትራ

መበል 28 ዓመት ቁ.167 | ሓሙስ 14 መጋቢት 2019 | ገጻት 12 ዋጋ 2.00 ናቕፋ

ገጽ 4
ስረሓት ዓሳ ጥዑም ማይ

ገጽ 5
ኣነ ኢደይ ከይሓወስኩሉ ደው ኣይክብልን እየ!

ገጽ 6
ምስ ደራሲት ሮውሊንግስ

ገጽ 7
ሓልፊ ምጻር

ገጽ 9
ሪያል ማድሪድ

ንሃገራዊ መልቀቒ ፈተና ዝምልከት ሓበሬታ ተዋሂቡ

ሃገራዊ ኢንስቲትዩት ላዕለዋይ ትምህርትን ምርምርን ብዛዕባ'ቲ ካብ 18 ክሳብ 23 መጋቢት ኣብ ወሸጢ ሃገርን ወጻእን ዝካየድ ሃገራዊ መልቀቒ ፈተና 2ይ ደረጃ፡ ተመሃሮ ክፈልጥዎ ዘለዎም ሓበሬታ ሂቡ።

ኣብ'ቲ ሃገራዊ ኢንስቲትዩት ዳይረክተር ማእከል ፈተና ዶ/ር ብስራት ጉብሩ ብ13 መጋቢት ንኤሪና ኣብ ዝሃቦ ሓበሬታ፡ እቲ ፈተና ንተመሃሮ ናይ ህይወቶም መቕየሪ ስለዝኾነ፡ ንኣገባቡ ዝምልከት ግቡእ ሓበሬታ ሰሪቖም ክኣትዉ መሰረታዊ ምዃኑ ገሊጹ። ኣገባብ ፈተና ከም ዓውደ-ትምህርቲ ካብ 70 ክሳብ 80 ሚእታዊት - ምረጽ፡ እቲ ዝተረፈ ድማ ብጽሑፍ ዝምለስ ከምዝኾነ እውን ሓቢሩ።

እቲ ፈተና ብ13 ዓይነታት ዓውደ-ትምህርቲ ከምዝወሃብ፡ እንተኾነ ግን ሓደ ተመሃራይ ግድን ብኸሉን ይፍተን ማለት ከምዘይኮነ ዘጸረት ዶክተር ብስራት፡ እንግሊዝን ቀጽርን ንኹሉን ብሓባርን ዝወሃብ ምዃኑን፡ ካብ'ተን ካልኦት ድማ ሓደ ተመሃራይ ብምርጫኡን ከም ዝምባለኡን ሰለስተ ወይ ልዕሊኡ ክወስድ ከምዝኽእልን ኣረዲኡ።

ኣብ ኣገዳስነት ምኽባር ግዜ ኣብ እዋን ፈተና - ጸቒጣ ዝተዛረበት ዶክተር ብስራት፡ ተፈተንቲ ብኣጋ ኣብ መፈተኒ ቦታ ክርከቡን ደንጉኻ ምምጻእ ከምዘይፍቀድን ኣገዚባ።

ኣብ'ዚ ናይ ሎሚ ዓመት ሃገራዊ መርመራ፡ ኑቶም ጥቓ-ጥቓ ኮፍ ዝበሉ ተመሃሮ ብዓይነት ዝተፈለየ ኣገባብ ፈተና ተዳልዩ ምህላዉ፡ ኣብ ምእራም ድማ ሓድሽ ሶፍት-ዌር ተኣታትዩ ከምዝሎ ገሊጹ።

ህዝቢ ጸረ-ባልዕ መድሃኒት ኣብ ዘለዎ ኮሚደረ ክጥንቀቕ ተመኺሩ

ክፍሊ ሕርሻን መሬትን ዞባ ደቡብ፡ ጸረ-ባልዕ ዘለዎ ኮሚደረ ኣብ ዕዳጋታት ይርአ ስለ ዘሎ፡ ህዝቢ ኣስተውዒሉ ክገዝእ፡ ንሓረስቶት፡ ነጋዶን ዝምልከቶም ኣካላት መንግስትን ኣብ ዝሃቦ ኣስተምህሮ ኣተሓሳሰበ።

እቲ ብ7 መጋቢት ኣብ ከተማ መንደፈራ ዝተዋህበ ኣስተምህሮ፡ ኣብ ቀረባ እዋን ብዛባ ጋሽ ባርካ ኣቢሉ ንተጠቀምቲ ኣብ ዝተሸጠ ኮሚደረ ዝተራእየ በካሊ ባእታታት ንምውጋድ፡ ከምኡ'ውን ንቕሓት ህዝቢን ነጋዶን ክብ ብምባል ካብ ሳዕቤናቱ ንምክልኻል ዝዓለመ እዩ።

ሓላፊ ጨንፈር ዞባዊ ኣገልግሎት ቁጽጽር ኣቶ ተስፋስላሰ ተስፋሚካኤል ኣብ ዝሃቦ ኣስተምህሮ፡ ብደረጃ ዓለም - ብሰንኪ ጸረ-ባልዕ መድሃኒት ኣብ ዓመት ኣስታት 3 ሚልዮን ናይ ምምራዝ ሓደጋን 20 ሽሕ ሞትን ከምዝጋጥም ጠቒሱ፡ እቲ ተርእዮ ሕማማት ናይ ምክልኻል ዓቕሚ ከምዘዳኽም፡ መኻንነት ከም ዘስዕብ፡ ከምኡ'ውን ጠንቂ ሕማማት መንሽሮ፡ ኩሊት፡ ናይ ኣእምሮን ምስተንፋስን ጸገማት ንኻልእን ከምዝኾነ ብምሕባር፡ ሓረስቶት ኣብ ኮሚደረ ጸረ-ባልዕ ክጥቀሙ ምስ ዝደልዩ፡ ኣብ ፍረ ቀድሚ ምብጽሑ ክኸውን ከምዝግባእ ሓቢሩ።

ክኢላ ዞባዊ ምክልኻል ቡቕሊ ኣቶ ጴጥሮስ ሃብተሚካኤል ብወገኑ፡ ተኽሊ ኮሚደረ ካብ ምፍላስ ክሳብ ምፍራይ ቀጻሊ ኩለላን ጽሬትን ስለ ዘድልዮ፡ ግዝዋ እትዕቁበሉ ቦታታት ኣለሊኻ መድሃኒት ምንጻግ፡ ለመምቲ ሓሰኻ ኣብ ዝራኣዩሉ፡ ንቑጽሊን ጉንድን ስለ ዘጥቅዑ ግቡእ ዓቐን መድሃኒት ምንጻግ፡ ኣብ ኮሚደረ ዝግበር መድሃኒት ድማ ቀድሚ ምቕንጣብ ፍረ- ቀድሚ 21 መዓልታት ክኸውን ከምዝግባእ ኣረዲኡ።

ተሳተፍቲ፡ ዝተበከለ ኮሚደረ ዝሸጡ ክሳብ ፍቓድ ንግዲ ምሕዳግ ዝበጽሕ ስጉምቲ ክውሰደሎም፡ ንሓረስቶት ድማ ቀጻሊ ኑስንሳትን ትምህርትን ክወሃብ ዝብል ርእይቶታት ኣቕሪቦም።

“መድሃኒቲ ጸረ ባልዕ ብግቡእ እንተዘይተጠቒምካሉ ቀታሊ እዩ” ዝበለ ዋና ዳይረክተር ክፍሊ ሕርሻን መሬትን ዞባ ደቡብ፡ ኣቶ የማን ኣባይ፡ ሓረስቶት ግቡእ ኣጠቓቕማ ጸረ-ባልዕ መድሃኒት ከዘውትሩን ኪንዮ ኣታዊታቶም፡ ጥዕናን ውሕስነትን ህዝቢ ከቕድሙን ተላብዩ።

ሚዜን ተስፋሚካኤል

ኣፍዓበት - ኣገዳስነት መግብቲ ኣብያተ-ትምህርቲ ተዘሪቡሉ

ኣብ ንኡስ ዞባ ኣፍዓበት፡ ተሳታፍነት ኣብ መኣዲ ትምህርቲ ንምትብባዕ፡ ኣብ'ተን ዝረሓቓ ከባቢታት መጉቡቲ ኣብያተ-ትምህርቲ ንምኽፋት መደብ ከምዘሎ፡ ንጥፈታት ትምህርቲ ንምግምጋምን መጻኢ መደባት ንምስኣልን ኣብ ዝተኻየደ ርኽብ ተሓቢሩ።

ሓለፍቲ ትምህርቲ፡ ኣብ ኩለን ምምሕዳራት ከባቢ. ምስ ህዝቢ. ኣብ ዝገበርዎ ዘተ፡ ተራ መማህራንን ወለድን ኣብ ቀጻልነትን ብቕዓትን ትምህርቲ፡ ከምኡ'ውን ኣገዳስነት ትካላት ትምህርቲ ኣብ ርሑቕ ከባቢታት ብዝምልከት ሰፊሕ መብርሂ ሂቦም።

ሓላፊ ቤት-ጽሕፈት ሚኒስትሪ ትምህርቲ ኣብ ንኡስ ዞባ ኣፍዓበት፡ መምህር መሓመድ-ዓሊ. እድሪስ ድማ፡ ጉዳይ ትምህርቲ ሓላፍነት መላእ ሕብረተ-ሰብን ኣካላት መንግስትን ምዃኑ፡ ኣብ'ቲ ንኡስ ዞባ ዕድመኦም ንትምህርቲ ዝበጽሐ ሓያሎ ቈልዑ ኣብ መኣዲ ትምህርቲ ስለዘየለዉ. ድማ - ዝኣም ዕድል ንምሃብ፡ ኣብ ቀረባኦም ትካል ትምህርቲ ምኽፋት ከምዝድለ. ኣገዚቡ።

ነበርቲ ከተማ ኣፍዓበት ወፈራዊ ጽሬት ኣሰላሲሎም

ነበርቲ ከተማ ኣፍዓበት፡ ጽሬት ከባቢ. ብምውሓስ ተመሓላለፍቲ ሕማማት ንምግታእ ዝዓለመ ወፈራታት ኣሰላሲሎም።

በቲ ተመሃሮን ሰራሕተኛታት ትካላት መንግስትን እውን ዝተሳተፍዎ ሰራሕ፡ መፋረዩ ጣንጡ ብምዃን ጠንቂ ሕማም ዓሶ ክኸውን ዝኽእል ጉዳጉዲ ከምእተደፍኑ፡ ካብ ምምሕዳር'ቲ ንኡስ ዞባ ዝተረኽበ ሓበሬታ ገሊጹ።

ተሳተፍቲ ኣብ ዝሃብዎ ሓበሬታ፡ ዕላማ ናይ'ቲ ኣብ ሰሙን ሓደ መዓልቲ ወፈራ ብምውዳብ ዝተዓመ ስራሕ፡ ብሰንኪ. ጉድለት ንጽህና ዝስዕቡ ሕማማት ንምግታእ ምዃኑ ብምሕባር፡ ንዚያዳ ኣድማዕነት ናይቲ መደብ፡ ዘለዎም ሕጽረት ናውቲ ማእቶት ክማላእ ተላብዮም።

እዚ. ከምዚ'ሉ እንከሎ፡ ካብ ከተማ ኣፍዓበት ናብ ሻባይ-መንደር ዝወስድ ተበላሽዩ ዝነበረ ጽርግያ፡ ተመሃሮን ኣባላት ሓይልታት ምክልኻልን ከምዝጸገንዎ፡ ወኪል ኤሪና ሓቢሩ።

ካብ 4ይ ገጽ ዝቐጸለ....

ስረሓት ዓሳ ጥዑም...

ዝኽእል ኣብ መኣብሮኦም ብውሕስነት መግቦን ኣታዊታትን ክህልዎ ዝኽእል ኣበርክቶ ቀሊል ኣይኮነን።

ብሓፈሻ ኣብ ከባቢ. ዲጋታት ዝነብሩ ሕብረተ-ሰባት ኤርትራ ብዘዕባ ኣገዳስነት ዓሳታት ጥዑም ማይ ኣብ ምምሕያሽ መኣብሮን ምውሓስ መግቦን ክህልዎ ዝኽእል ኣበርክቶ ደረጃ ንቕሓቶም ትሑት እዩ። ኣብዚ. ሕጂ እዋን ሚኒስትሪ ሃብቲ ባሕሪ፡ ስረሓት ዓሳ ጥዑም ማይ ከምቲ ዝድለ ንኺይምዕብል ዝገብሩ ዘለዉ. ቀንዲ ጠንቅታት እንታይ እዮም ብምልልላይ፣ ንምዕባለ ልምዓት ዓሳታት ጥዑም ማይ ምስ መሻርኽቲ ብምዃን ዓቲቡ ይሰርሕ ኣሎ።

ብዘይካ ሰኑይ መዓልታዊ እትሕተም ጋዜጣ

ዋና ኣሰናዳኢ

ኣስፍሃ ተኽለማርያም

ቍ.ስ 116266 / 201820(2220)

ቦርድ ምስንዳእ

ብርሃነ ምሕረትኣብ

ዮሴፍ ሃይለማርያም

ምሉእብርሃን ሃብተገብርኤል

ኤርምያስ ገብረልዑል

ሺሃብ ኣርኣያ

ቍ.ስ 201820 (2214)

ፋክስ። 127749 - ቍ.ሳ.ጶ. 247

ምዝርጋሕ ጋዜጣ

ቍ.ስ. 200454-07121322

ምልክታ

ቍ.ስ. 125013 - ቍ.ሳ.ጶ. 1284

ለይ-ኣውት

ኤደን ሃብተኣብ

ሳራ ኣለም

ሰማያዊት ሓይለኣብ

ምስጋና ተዓገስ

ሰገን ሰረቐ

ኣስቴር ካሕሳይ

ሳምራዊት መለስ

ዓረዛ - ኣባላት ሃማደኤ ወፈራዊ ስራሓት ኣካዪደን

ኣባላት ሃማደኤ ኣብ ንኡስ ዞባ ዓረዛ፡ ብምኽንያት 8 መጋቢት - ኣህጉራዊ መዓልቲ ደቂ-ኣንስትዮ፡ ኣብ ንጥፈታት ምዕቃብ ማይን ሓመድን ምውሓስ ጽሬት ኣከባብን ዘተኰረ ወፈራታት ልምዓት ኣሰላሲለን።

እቲ ወፈራታት፡ ኣብ 22 ምምሕዳራት ከባቢ.ከምእተኻየደ፡ ወኪል ኤሪና ሓቢሩ።

ሓላፊት ሃማደኤ ኣብ ንኡስ ዞባ ዓረዛ ወ/ሮ ታቦቱ ከስተ ኣብ ዝሃበቶ ሓበሬታ፡ ሳላ'ቲ ብቐጻሊ. ዝዓቢ. ዘሎ ውዳቤታት ሃማደኤ፡ ተሳትፎ ደቂኣንስትዮ ኣብ ልምዕታዊ ንጥፈታት ልዕሊ. 70 ሚእታዊት ከምዝኾነ ኣረዲኣ።

ተሳተፍቲ ወፈራታት፡ ተልእኾኦን ምስ ህልው መደረኽ ሰላም ብምስናይ፡ ሃገራዊ መደባት ንምድንፋዕ ዘለወን ድልውነት ኣረጋጊጸን።

ኣቑርደት - መደባት ቅድመ-ትምህርቲ ቈላሕታ ክወሃቦ ተሓቲቱ

ቅድመ-ትምህርቲ መሰረት ዝቐጽል ጉዕዞ ትምህርቲ ስለዝኾነ፡ ነበርቲ ንኡስ ዞባ ኣቑርደት ኑቲ መደብ ዓቢ. ቈላሕታ ብምሃብ፡ ሓገዞም ከበርክቱ መዘኻኸሪ ቀሪቡ።

ሓላፊ ቤት-ጽሕፈት ትምህርቲ ኣብቲ ንኡስ ዞባ መምህር ጉብረሚካኤል ኣልኣዛር፡ ህጻናት ክሳብ ኣርባዕተ ዓመት ዝበጽሑ ክንክን ወለዲ ከምዝድልዮም፡ ድሕሪኡ ግን ወለድን ሕብረተ-ሰብን ኣብ መኣዲ ቅድመ-ትምህርቲ ከምዝሳተፉ ክገብርዎም ግዴታ ከምዝለዎም ብምሕባር፡ ምስ ምምሕዳራት ተሓጋጊዞም እውን ንቅድመ-ትምህርቲ ዝገልግል ክፍልታት ኣብ ምስራሕን ቈልዑ ዝዘናግዑሉ ቦታታት ኣብ ምምችቻእን ክነጥፉ ጸዊዑ።

ወለዲ፡ ብቅድመ-ትምህርቲ ዝሓለፈ. ቈልዓ ኣብ ዝመጽእ ናይ ትምህርቲ ጉዕዞኡ ዕዉት ከምዝኸውን ብጉብሪ ደርኢዩዎ ከምዘለዉ. ብምሕባር፡ ንዚያዳ ውሕስነት፡ ናብ ኣብያተ-ትምህርቲ ዝወስድ ጽርግያታት ምልክታት ትራፊክ ክትከለሉ ተላብዮም።

መምህራን ቅድመ-ትምህርቲ ድማ፡ ትካላት ቅድመ-ትምህርቲ ንቖልዑ ኣብ ዝሁብኦ ኣገልግሎት ደገፍ ኣካላት መንግስቲ፡ ወለድን ሕብረተ-ሰብን ከምዝድልየን ብምሕባር፡ ኣብ ዋጋ ክራይ፡ መዘናግዒ ናውቲን ካልእን እውን ጸገም ስለዘሎ፡ ናይ ዝምልከቶም ኣካላት ቈላሕታ ሓቲተን።

ኣብ ንኡስ ዞባ ኣቑርደት፡ 275 ደቂ-ኣንስትዮ ንዝርከብኦም 555 ቈልዑ ኣገልግሎት ዝህባ 6 ኮማዊ ኣብያተ-ትምህርትን ሰለስተ ትካላት ቅድመ-ትምህርትን ኣለዋ።

ኣገደስቲ ቴሌፎናት

ሆስፒታል ሓሊቡት

18 54 00

ሆስፒታል ኦሮታ

20 19 17

ፖሊስ ኤርትራ

12 77 99

ኮርፖረሽን ኤሌትሪክ

ሲቲ

12 22 22

ፋርማችያ ቁ. 1

127565

መጥፋእቲ ሓዊ

202099

ማሕበር ቀይሕ መስቀል

154633

ኣብ ናቕፋ፡ ቅነ ኣብያተ-ትምህርቲ ተኻዪዱ

ኣብ ንኡስ ዞባ ናቕፋ፡ ተመሃሮ ጐድኒ-ጐድኒ ኣካዳሚያዊ ትምህርቶም፡ ኣብ ባህላውን ስፖርታውን ንጥፈታት ዕዙዝ ሱታፌ ንኽህልዎም ዝዓለመ ቅነ ኣብያተ-ትምህርቲ ተኻዪዱ።

ኣብ'ቲ ውድድራት ኩዕሶ እግሪ ኣትሌቲክስን ቅድድም ብሽክሌታን ከምኡ'ውን ስነጥበባዊ መሰናድኣታት ዘጠቓለለ ቅነ፡ ተሳትፎ ደቂ-ኣንስትዮ ዝምስገን ከምዝነበረ ተፈሊጡ።

ሓላፊ ቤት-ጽሕፈት ትምህርቲ ኣብቲ ንኡስ ዞባ፡ መምህር ዓብዱላሂ ሳልሕ፡ ከምዚ ዝኣመሰለ ቅነ፡ ኣብ ተመሃሮ ፍቕርን ሓድነትን ንምዕባይ ተመኩሮ ንምልውዋጥ፡ ከምኡ'ውን ዓቕሚታቶምን ዝንባሌታቶምን ፈቲሾም ዘበርኽ ወጺኢት ንኽወጽኡ ዝዓለመ ምዃኑ ገሊጹ። ኣብ መጻኢ. ብዝሰፍሐ ንምውዳብ፡ ደገፍ ሕብረተሰብ፡ ኣካላት መንግስትን ህዝባውያን ማሕበራትን ክዕዘዝ ድማ ጸዊዑ።

ኣብ መወዳእታ፡ ኣብ'ቲ ውድድራት ብውልቅን ብደረጃ ኣብያተ-ትምህርቲን ንዝተዓወቱ ሽልማት ተዓዲሉ።

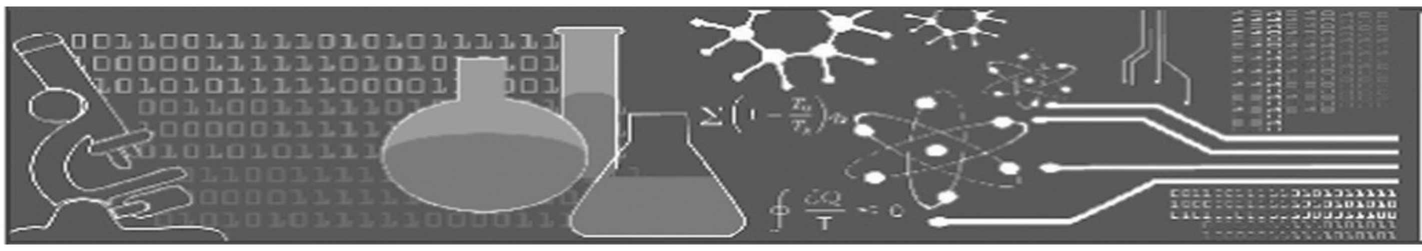

ሳይንስን ቴክኖሎጂን

ሃይለ ዳኒኤል

ናሳ፡ ካብ ወርሒ ዝመጸ ቅምሶ ይምርምር

ናሳ፡ ቅድሚ ኣስታት ሓምሳ ዓመት ካብ ወርሒ ብመንገዲ መንኩርኩራት ኣፖሎ 15ን ኣፖሎ 17ን ዝኣምጸኦ ብዙሒ ዘለዎ ቅምሶ ሓመድ፡ ንመጀመርያ እዋን ክምርምሮ ምዃኑ ሓቢሩ፡፡

እቲ ትካል ጠፈር፡ ኣብዚ ሰሙን’ዚ ከም ዝገለጾ፡ ነቲ ነዊሕ ዓመታት ዕጹው ኮይኑ ዝጸንሐ ቅምሶ ዝምርምሩ ክልተ ጉጅለታት ኣቘሙ ኣሎ። ናሳ ወሲኹ፡ ነዚ ቅምሶታት ንምምርማር ዝወሰኖሉ ምኽንያት - ብቐንዱ ነቲ ኣብ ውሽጢ’ዚ ዝመጽእ 10 ዓመታት ክኻየድ ወጢኑ ዘሎ ጉዕዞ ናብ ወርሒ ሓጋዚ ክኸውን ስለዝኽእል ምዃኑ ኣረዲኡ፡፡

እዚ ንዙሓለፈ ሓምሳ ዓመታት ክይተኸፍተ ዝጸንሐ ቅምሶታት ሓመድ ናይ ወርሒ፡ ንተመራመርቲ ብዝበዝሕ መንገዲታት ክሕግዞም ምዃኑ እዩ ዝገለጸ፡፡ እዚ ከኣ ኣብቲ ሽዑ እዋን ብልክዕ ክፈልጥዎን ክሎልይዎን ዘይክኣሉ ብዙሓት ምስጢራት ምስ’ዚ ኣብዚ ሕጂ እዋን ተበጺሑ ዘሎ ምዕባለ ቴክኖሎጂ ክገሃዱ ክኽእሉ እዮም፡፡ ከምኡ ውን ዝካየድ ምርምራት ድማ ነቶም ተመራመርቲ ብዘይካ’ቲ ኣብ ምግንዛል ዘይተዳህሰሱ ምስጢራት፡ ኣብ መጻኢ ዝካየዱ ምብጻሕ ናብታ ኣብ ዙርያ መሬት እትኹልል ወርሒ - ኣተዓቓቕባን ኣቀማምጣን ቅምሶታት ሓድሽ ሜላታት ንምትእትታው ክጠቕም ይኽእል እዩ፡፡

እዞን ኣብ ክልተ ተመቒለን ዘለዋ ጉጅለታት ተመራመርቲ፡ እታ ቀዳመይቲ ነዚ ኣብ ሳዕሊ ዝተጠቕሰ ዕማም ክተሰላስል እንከላ፡ እታ ካልኣይቲ ጉጅለ ድማ ንጂኦሎጂያዊ ታሪኽ ናይ ወርሒ ክተጽንዕ እያ።

እዚ ብናሳ ተወሲዱ ዘሎ ስጉምቲ፡ ምስቲ ሎሚ ዓመት መበል ሓምሳ ዓመቱ ዝበዓል በቲ ትካል ጠፈር ዝተኻየደ ቀዳማይ ታሪኻዊ ጉዕዞ ወዲ ሰብ ናብ ወርሒ ክገጥም ክኢሉ ኣሎ። ኣብ ዝመጽእ ዘሎ ቀረባ ዓመታት ድማ እቲ ትካል ምርምር ዳግማይ ናብ ወርሒ ተልእኾ ክፍጽም ትጸቢት ኣሎ።

ናሳ ብዘውጽኦ መግለጺ መሰረት፡ እቲ ትካል ንተልእኾታት ናብ ወርሒ ድሕሪኡ ድማ ናብ ማርስ ዝኸውን ኣስታት 21 ቢልዮን ዶላር ባጀት ሰሊዑ ኣሎ። እቲ ትካል ኣብ 2028 ዳግማይ ናብ ወርሒ ሰብ ክልእኽ’ዩ ወጢኑ ዘሎ።

፨ ፕሮግራም ኣፖሎ እንታይ እዩ?

ፕሮግራም ኣፖሎ፡ ኣብ 1961 ብትካል ጠፈር ናሳ ዝወጸ ንወዲ ሰብ ናብ ወርሒ ናይ ምዕላብ ተልእኾ ክውን ንምግባር ዝተበገሰ እዩ፡፡

እቶን ናይ መጀመርያ ኣርባዕተ ተልእኾታት ንመፈተኒ ንብረታት ናይታ መንኩርኩር ዝዓለማ ክኾና እንከለዋ፡ እተን ዝተረፋ ድማ ኣብ ዙርያ ምድሪን ወርሒን ዕዉት ፈተነታት ዘየዳን ኣብ ወርሒ ድማ ዝዓለባን እየን፡፡

እታ ናይ መጀመርያ ሰብ ሒዛ ናብ ጠፈር ዝተወንጨፈት መንኩርኩር ኣፖሎ-8 ክትከውን እንከላ፡ ኣብ 1968 ንመጀመርያ እዋን ኣብ ዙርያ ወርሒ ዘይራ ተመሊሳ፡ ብድሕሪኣ ዝተኣኽለት ኣፖሎ-9 ንመሬት ንዓሰርተ መዓልቲታት ክትዞራ እንከላ ኒታ ዳሕራይ ኣብ ወርሒ ዝዓለበት መንኩርኩር ድማ ገለ ገለ ካብ መኣርሒታታ ከም ዝተገጥመላ እዩ ዝንገር፡፡ ኣማስያኡ ኣፖሎ-11 ኣብ ሓምለ 20 1969 ናይ መጀመርያ ናብ ወርሒ ዝዓለበት መንኩርኩር ክትከውን በቒዓ፡፡

ኣፖሎ-11፡ ንጠፈርተኛታት ኒል ኣርምስትሮንግ፡ ባዝ ኣልድሪንን ማይክል ኮሊንስን ሒዛ እያ ጉዕዛኣ ኣካይዳ፡፡ እቲ ቀዳማይ ኣብ ወርሒ ኣሰሩ ዘሕለፈ ጠፈርተኛ ኒል ኣርምስትሮንግ ንመጀመርያ እዋን ኣብ ዝወረደሉ ዝተዛረቦ “እዚኣ ንእሽቶይ ስጉሚ ንሰብ ክትከውን እንከላ፡ ንወዲ-ሰብ ግን ዓቢ ዝላ እያ” ብምባል ታሪኽ ምስርሑ ይንገር፡፡

ብድሕሪኣ ዝሰዓበት ኣፖሎ-12 ድማ ኣብ ሕዳር 19 ናይታ ዓመት ንመበል ካልኣይ ግዜ ኣብ ወርሒ ዓሊባ፡ ኣፖሎ-13 ግን ን56 ሰዓታት ድሕሪ ምጉዓዝ ሓንቲ ካብ ገንኣታት ናይ ኦክሲጅና ብምትኳሱ ብሀጹጽ ናብ መሬት ከም እትምለስ ተገዲዳ፡፡ እታ ዝያዳ ኩለን ዝበለጸ ሓበሬታ ብዛዕባ ወርሒ ሒዛ ተመሊሳ እትብሃል ግን ኣፖሎ-15 እያ፡፡ ንሳ ኣብ ህዋን ወርሒን እታ ዝነውሐ እዋን ዝጸነሐት ብምዃናን እታ ዝያዳ ኩለን ቅምሶታት ናይ ወርሒ ሓመድ ሒዛ ዝመጸኣት ምዃናን ይግለጽ፡፡

ምንጪ፦ dailymail.com

ሓጸርቲ ዜናታት ሳይ-ቴክ . . .

ኣብ ናይጀርያ ዝመደበራ ጁሚያ ዝስማ ትካል እታ ናይ መጀመርያ ኣብ ዕዳጋታት ኣክስዮን ኒውዮርክ ዝኣተወት ኣፍሪቃዊት ትካል ክትከውን ምዃና ተሓቢሩ፡፡

ቅድሚ 30 ዓመታት ንዌብ ዝመሃዘ ሰር ቲም በርነርስሊ፡ ነቲ ናይ ምንባር ዕድል ወዲ-ሰብ እናኣጸበበ ዝኸይድ ዘሎ መስርሕን ኢንተርነት ዝፈጠሮ ዘሎ ዕግርግርን ጸጥታዊ ጸገማትን ብቐልጡፍ መግትኢ ክግበረሉ ጸዊዑ፡፡

ኣብ ማክስ ፕላንክ ኢንስቲትዩት ዝመደበሮም ተመራመርቲ፡ ቀዳሞት እንስሳታት ካብቲ ማዕበሎምሉ ዝበዝሐ ግዜ ድሒሮም ከም ዝመጹኡ ዝገልጽ መርትዖታት ከም ዝረኸቡ ሓቢሮም፡፡

ኩባንያ ኣመራጋ ቦይንግ ክሳብ 2022 ኣብ ዘሎ እዋን ናብ ኣጻዋር ሓይሊ ባሕሪ ኣመሪካ ዝጽንበራ ሰብ ኣልቦ ሳብማሪናት ክሰርሕ ከም ዝጀመረ ኣፍሊጡ፡፡ እዚ ኣፍሪዱ ነፈርቲ ዝሰሓ ኩባንያ ኣብ ዝሓለፈ ቀረባ እዋናት ናብ መንገዲ ኣየር ኢትዮጵያን ማሌዥያን ዝሸጠን ቦይን 737 ማክስ 8 ዝዓይነተን ነፈርቲ ጠንቁ ብዘይተፈለጠ ምኽንያት ካብ ሰማይ ሃንደበት ተቐቝተን ብምሕምሻሽን ብርኽቲ ዋጋታቱ ዅዩ እዩ ዘሎ፡፡

ዓለምና ብዲጂታዊ መኣርሒ ኣብ ትሕቲ ቁጽጽር ሒደት ኣካላት ትኣቱ ከምዘላ ዝተፈላለዩ ሊቃውንቲ የጠንቅቁ ኣለው፡፡

መርትዖታት ሓያል ጸርጊ ተረኺቡ

ቅድሚ 2000 ዓመታት ኣቢሉ መሬትና ካብ ጸሓይ ብዝተፈነወ ብርቱዕ ጨረርታ ተወቒዓ ምንባራ ዝእንፍት መርትዖታት ከም ዝተረኸበ ተመራመርቲ ሓቢሮም፡፡

እታ ነዚ መርትዖ ዝረኸበት ጉጅለ ተመራመርቲ፡ ኣብ ግሪንላንድ ኣብ ዝርከቡ ዓበይቲ ኣኻውሕ ናይ በረድ’ያ መጽናዕታ ኣካዪዳ፡፡ እቲ ርኽበት ከም ዘነጽሮ፡ መሬት ከባቢ 660 ቅ.ል.ክ መሬት ብሓያል ነገራት ናይ ሶላር ፕሮቶን ከም እተወቕዐት እዩ፡፡ ሓይሊ ናይቲ ጸርጊ ኣብዚ ሕጂ እዋን ካብ ዝኽሰት ጸርጊ ብዓሰርተ ዕጽፊ ዝዛይድ እዩ፡፡

ጸሓይ በብእዋኑ ናብ ዙርያኣ ጸርጊ ከም እትፍኑ እዩ ዝሕበር፡፡ እቲ ኣብ ኣኻውሕ በረድ ግሪንላንድ ዝተኻየደ መጽናዕቲታት ከም ዘነጽሮ፡ ኣብቲ ሽዑ እዋን ንመሬት ዝወቕዐ ጸርጊ ሎሚ ኣጋጢሙ እንተዝኸውን ነይሩ - ኩለን ንመራኸቢታት እንጥቀመለን ኣብ ህዋ ዝንሳፈፋ ዘለዋ ሳተላይታት ንጥፈታተን ደው ኩብላ ምተገደዳ፡፡ ብዘይካ’ዚ ነቶም ኣብ ጠፈር ዝተፈላለየ ምርምራት ዘካይዱ ጠፈርተኛታትን በተን ልዒለን ዝበራ ናይ ህዝቢ መጓዓዝያ ነፈርቲ ዝንቀሳቐሱ ሰባትን ናይ ጥዕና ጸገማት ምፈጠረሎም ነይሩ፡፡

እቶም ተመራመርቲ ከም መርትዖ ኣቕሪቦሞ ዘለዉ ናይ ራዲዮ ኣክቲቭ ኣይዞቶፕስ ድማ፡ ቆዝሞሳዊ መሰረት ኣለዎም ዝበሃሉ በሪልዩም-10ን ክሎሪን-36 እዮም፡፡

ኣብዚ እዋን’ዚ ዝተፈላለዩ ተመራመርቲ፡ እቲ ካብ ጸሓይ ዝምንጩ ጸርጊ ኣብ ህይወታውያን ክሳብ ክንደይ ሃሰያ የስዕብን ብኸመይ ኣብ መጻኢ ኣቐዲምና ክንፈልጦን ክንከላኸሎን ንኽእልን ንምርግጋጽ ይሰርሑ ከም ዘለዉ እዩ ዝሕበር፡፡

ምንጪ፦ scitechdaily.com

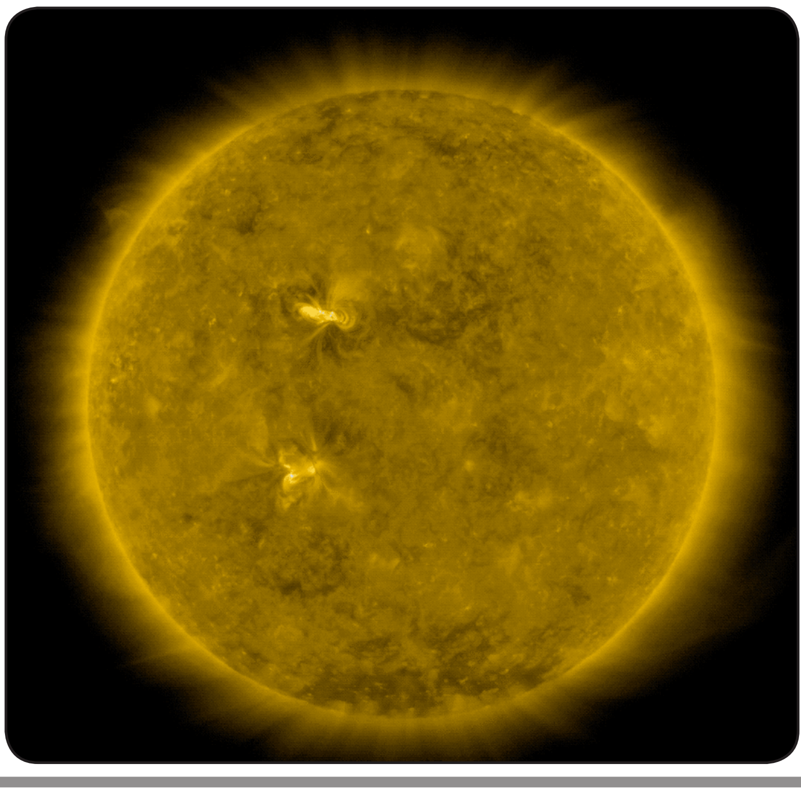

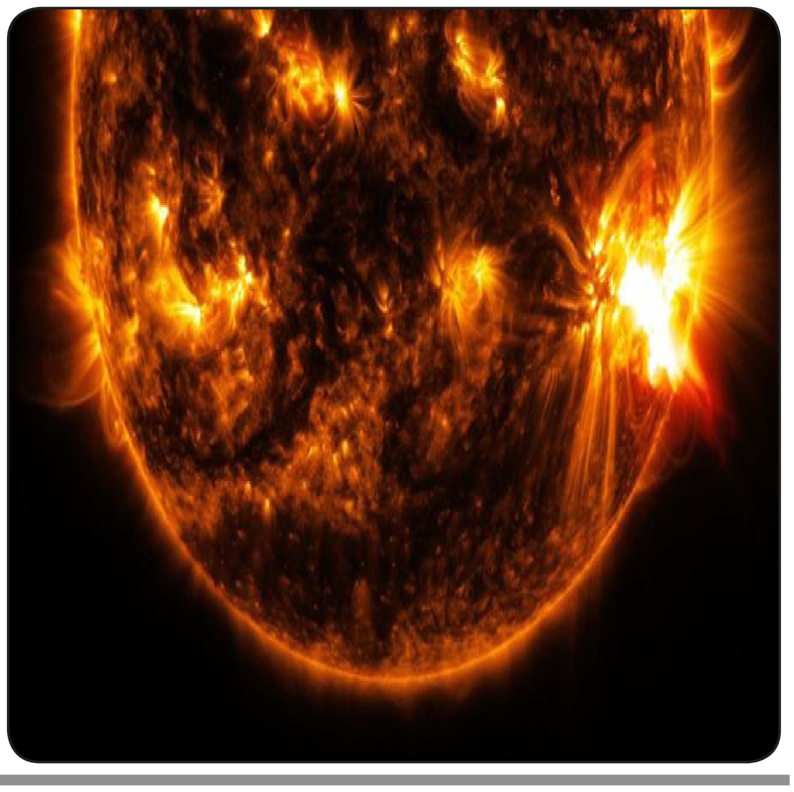

ጸጋታት ባሕሪ

መኮንን ሺሻይ

ስረሓት ዓሳ ጥዑም ማይ (Inland Fisheries in Eritrea)

"ስረሓት ዓሳ ጥዑም ማይ" ወይ "ስረሓት ዓሳ ዲጋታት" ክበሃል እንከሎ ንንጥፈታት ዓሳ ጥዑም ማይ ማለት ምግፋፍ ዓሳ፣ ብምንታይ ይግፈፍ?፣ መን ይገፎ?፣ ክንደምንታይ ዓሳ ካብ ዲዳታት ይግፈፍ?፣ ንምሕደራኡ፣ ሕግን ስርዓትን ኣጠቓቕማ ጸጋታት ዓሳ፣ ቀጻልነት ጸጋታት ዓሳ ጥዑም ማይ ፖሊሲ፣ ዕዳጋ ዓሳ ወዘተ ዝብሉ ኣምራት የጠቓልል። ጥዑም ማይ ክበሃል ከሎ ማይ ባሕሪ ወይ ጨዋም ማይ ዘይኮነ ማይ ማለት እዩ። ማይ ናይ ቀላያት፣ ወሓይዝ፣ ዲጋታት፣ ሓጽብታትን ራህያታትን ጥዑም ማይ ክበሃል እንከሎ፣ ማይ ባሕርን ውቅያኖሳትን ድማ "ጨዋም ማይ" ይብሃል። ስረሓት ዓሳ ኤርትራ ድማ "ስረሓት ዓሳ ጥዑም ማይን" "ስረሓት ዓሳ ባሕርን" ተባሂሎም ኣብ ክልተ ደምብታት ይኽፈሉ።

ስረሓት ዓሳ ኤርትራ ብልምዲ ብስረሓት ዓሳ ባሕሪ ዝተዓብለለ እዩ። ስረሓት ዓሳ ጥዑም ማይ ኣብ 1940ታት ኣብ ግዜ መግዛእቲ ጥልያን ድሒሩ'ውን ኣብ ግዜ መግዛእቲ ኢትዮጵያ ብኣዝዩ ትሑት ዓቐን ፈሊሙ። እንተኾነ ድሕሪ ናጽነት ኣብ 1994 ጸኒሑ'ውን 2008 ዳግም ብምዝራእ ናእሽቱ ዓሳታት ጀሚሩ። ብዕቱብ ኣገዳስነቱ ተፈሊጡ ክጥፍ ዝጀመረ ኣብዘን ዝሓለፉ ክልተ ዓመታት እዩ። ማእከል ምርምር ዓሳታት ጥዑም ማይ ኣብ 2000 ዓም ኣብ ማይ ስርዋ ተመስሪቱ። ቀንዲ ዕላማኡ ድማ ንምዕባለ ስረሓት ዓሳ ጥዑም ማይ ብፍላይ ኣብ ምዝራእን ምክትታልን ዓሳታት ምሕያል እዩ። እንተኾነ ብሰንኪ ዝተፈላለዩ ጸገማት ከምቲ ዝድለ ክምዕብል ኣይጸንሐን።

ኣብ ኤርትራ ኣብ ከበሳታትን መታሕትን ብጠቕላላ ካብ 30,000 ክሳዕ 70,000,000 ሜትር ኩብ ማይ ክሕዛ ዝኽእላ ኣሰታት 350 ሓጽብታት፣ ራህያታትን ዲጋታትን ተሃኒጸን ኣለዋ። ሽሕ'ኳ ቀንዲ ዕላማታት እዘን ዲጋታት ንምዕቃብ ማይን ሓመድን፣ ሕርሻ፣ ዝበጻሓዊ ሃልክን ወዘተ እንተኾነ ተመክሮ ዝተፈላለያ ሃገራት ንምፍራይ ዓሳ ከገልግላ ከምዝኽእላን ከምኡ'ውን ኣበርክቶአን ኣብ ምምሕያሽ መነባብሮ ብዓሳ ንኣብቲ ከባቢአን ዝነብሩ ሕብረተ-ሰባት ልዑል ምዃኑ ይሕብር።

ኤርትራ ሓንቲ ካብተን ኣብ ምምዕባል ዝርከባ ሃገራት ብምዃና ብቁጠባ ምዕባለቲ ንምግባራ ህዝብን መንግስትን ኤርትራ ኑቲ ብመገቢ ኑበስኻ ምኽኣል ዝብል ዕላማ ናይ ቀዳምነት ቀዳምነታት ምዃኑ ኣሚኑ ሓያል ጻዕሪ ኣብ ምግባር ይርከብ ኣሎ። ነዚ ዕላማ እዚ ንምትግባሩ ድማ ኣብዩ ከባቢኡ ማይን ሓመድን ንምዕቃብ ናኣሽቱን ዓበይትን ዲጋታትን ራህያታትን ብምህናጽ ጽቡቕ ገስጋስ የመዝግብ ኣሎ። ክሳዕ ሕጂ ኣሰታት 350 ናኣሽቱን ዓበይትን ዲጋታት ተሃኒጸን ኣለዋ። ካብዚኣተን እተን 71 ዲጋታት ብሚኒስትሪ ሃብቲ ባሕሪ ዓሳ ተዘሪአን ድሮ ኣብ ጽቡቕ ደረጃ ናይ ፍርያት በጺሑ ኣሎ።

ክሳዕ ሕጂ ብዘዕባ ኣበርክቶ ዓሳታት ኣብ መነባብሮ ኣብ ከባቢ ዲጋታት ዝነብሩ ህዝብታት ይኹን ኣብ ቁጠባ ሃገር ካብተን ዲጋታት ክሳዕ ክንደምንታይ ምዃኑ ዝተገብረ መጽናዕቲ ኣሎ ኢልካ ክዝረብ ኣይከኣልን። ኣብዘን ዲጋታት ብዙሕ ትሕዝቶ ዓሳታት ከም ዘሎ ክሳዕ ሕጂ ግን እቲ ኣብቲ ከባቢ ዝነብር ሕብረተ-ሰብ ክጥቀመሉ ከም ዘይከኣለ ይፍለጥ። ብገምጋም ኣብ ዓመት ክሳዕ 4.9 ቶን ካብ ነፍሲ ወከፍ ዲጋ ክግፈፍ ከምዝከኣልን ካብዘን ዛጊት ተዘሪአን ዘለዋ 71 ዲጋታት ብገምጋም 348 ቶን ዓሳታት ክግፈፍ ይከኣል። ካብ ኩለን ዲጋታት ኤርትራ ማለት 350 ዲጋታት ኣሰታት 1600 ቶን ዓሳ ኣብ ዓመት ክግፈፍ ከም ዝከኣል IFAD (International Fund for Agricultural Development) ኣብ 2016 ዘውጽኦ መግለጺ ይሕብር። ኣብዚ ሕጂ እዋን ኣብ ስርሓት ጥዑም ማይ ምስ ፍርያት ዓሳ ዝተኣሳሰሩ መጽናዕቲ ምግባር ኣዝዩ ኣገዳሲ ምዃኑ መሰከሩልዩ ምባል ዘድልዮ ኣይኮነን።

ጽሬትን ዓይነትን ናይ ማይ፣ ኣብ ዓመት ክሕዞ ዝኽእል ብዝሒ ማይ፣ ኣብ ምፍዋስ ማይ ክዖታትን፣ ክዙን ትሕዝቶ ዓሳን፣ ጽልዋ ስርሓት ጥዑም ማይ ኣብ ማሕበረ ቁጠባዊ መነባብሮ ህዝቢ እቲ ከባብን ዘተኮረ መጽናዕቲ ምግባር ማዕረ ክንደይ ኣገዳሲ ምዃኑ ክንግንዘብ ይግባእ። ካልእ ህዝቢ እቲ ከባቢ ስለምንታይ ነዚ ኣብ እግሩ ዘሎ ጸጋ ክሳዕ ሕጂ ኣይጥቀመሉን ኣሎ'ውን ካልእ ኣዝዩ ኣገዳሲ ክምለስ ዘለዎ ሕቶ ስለ ዝኾነ መጽናዕቲ ክግበረሉ ይግባእ።

ሽሕ'ኳ ካብ ጽባሕ ናጽነት ኣትሒዙ መንግስቲ ኤርትራ ሓያል ጻዕርታትን ተበግሶን ንምምዕባልን ምምሕያሽን ስረሓት ዓሳ ክወሰድ እንተጸንሐ፣ ዛጊት ኣበርክቶኡ ኣብ ምምሕያሽ መነባብሮ ህዝብን ምድንፋዕ ቁጠባ ሃገርን ከምቲ ዝድለ ኣሰተዋጽኦ ክገብር ኣይጸንሐን። እዚ ብደሆ ድማ ኣብ ስረሓት ዓሳ ዲጋታት ዝያዳ ጎሊሑ ይረአ። ሚኒስትሪ ሃብቲ ባሕሪ ንምምሕያሽ መነባብሮን ምውሓስ መግብን ንኣብ ከባቢ ዲጋታት ዝነብሩ ሕብረተ-ሰባት ብዝብል ሃቐን ካብ ጽባሕ ናጽነት ኣትሒዙ ኣብ 71 ዲጋታት ዓሳ ክዘርኣለን ጸኒሑ።

ዋላኳ ብዝተገብረ ጻዕርታት እተን ዲጋታት ብተዛማዲ ዝሓሸ ጸጋታት ዓሳ እንተሃለወን፣ ንጥፈት ምግፋፍ ዓሳን ምዝመዛ ጸጋታት ዓሳን ዳርጋ የለን ክበሃል ይከኣል። ኣብ ከባቢ ዲጋታት ዝነብሩ ሕብረተ-ሰባት ነዚ ኣብ እግረን ዘሎ ጸጋታት ናይ ዓሳ ክጥቀማሉ ኣይጸንሓን። ቀንዲ ጠንቅታት ናይዚ ጸገማት ድማ ህዝብታት እዘን ዓድታት ናይ ነዊሕ ዓመታት ልምድን ባህልን ሲጋ ናይ ጥራት ምምጋብ ዘጥረዩ ብምዃኖም እዩ። ብኻልእ ወገን'ውን ሕብረተሰብ እዘን ከባቢታት ልምዲ ምዝውታር ዓሳ ከም መግቢ ዘይጸንሐን ብምዃኑ ኑቲ ክስተት ኣጋዲዱዎ'ዩ። ብተወሳኺ ሕጽረት ክእለት ምግፋፍን መሳርሒ ናውቲ መግፈፊ ዓሳን ዘይምርካቦም ተወሳኺ ብደሆታት ንምዕባለ ስረሓት ዓሳ ጥዑም ማይ ኮይኑ ኣሎ። ከም ሳዕቤኑ ድማ ዋላ'ኳ ዳርጋ ኩለን ዓሳ ዝተዘርአ ዲጋታት ንንጥፈት ምግፋፍ ዓሳ ንኹሉ ሕብረተ-ሰብ ክፉትን ፍቑድን እንተኾነ፣ ብውልቂ ተበግሶ ወሲዱ ዓሳ ገፊፉ ናብርኡ ዘመሓይሽ ሰብ ዳርጋ የለን ክበሃል ይከኣል። እዚ ንኣሰ-ጽላት ብዝምልከት እንተተሰሪሑሉ ኣብ መነባብሮ ሕብረተ-ሰባት'ቲ ከባቢ ክህልዎ ዝኽእል ኣስተዋጽኦ ቀሊል ከምዘይኮነ እዩ።

ንዚያዳ መጻጸሪ መታን ክኾውን ንጽልዋ ዲጋታት ኣብ መነባብሮ ኣብቲ ከባቢ ንዝነብሩ ሕብረተ-ሰባት እንታይ ይመስል ተመክሮ ናይ ኣህጉርና ኣፍሪቃ ክረአ ይከኣል። ኣብ 2016 ብውድብ ሕርሻን መግብን (FAO) ዝወጸ መግለጺ ከም ዝሕብሮ፣ ካብ ጠቕላላ ናይ ዓሳ ፍርያት ማለት 62 ሚልዮን ቶን ዓሳ እቲ 11.6 ሚልዮን ቶን ካብ ጥዑም ማይ ዝተረኸበ እዩ። ኣብ ገለ ገለ ሃገራት ኣፍሪቃ ዓሳታት ጥዑም ማይ ቀንዲ ምንጪ መግቢ ህዝበን እዩ። ዕስራን ሓሙሽተን ሚእታዊት ካብ ጠቕላላ ናይ ዓለም እቶት ድማ ካብ ሃገራት ኣፍሪቃ ዝእከብ እዩ። ውድብ መግብን ሕርሻን ዓለም ኣብ ዘውጽኦ መግለጺ፣ ቁጠባዊ ዋጋ ዓሳታት ጥዑም ማይ ክሳዕ 26 ቢልዮን ዶላር ይበጽሕ። ካብዚ እቲ 66.1% ካብ ሃገራት ኤስያ ክርከብ እንከሎ 22.2% ድማ ካብ ሃገራት ኣፍሪቃ ዝተረኸበ እዩ። ሸቐለት ኣብ ምፍጣር'ውን ቀሊል ዘይኮነ ኣበርክቶ ይጻወት። ኣብዚ ሕጂ እዋን ካብ 16.8 ክሳዕ 20.7 ሚልዮን ሰባት ኣብዚ ንኡስ ጽላት ብምውፋር ናይ ስራሕ ዕድል ፈጢሩ ይርከብ። ተሳታፍነት ደቂ-ኣንስትዮ ክሳዕ 50% ዝበጽሕ ብምዃኑ ድማ ዝያዳ ኣገዳሲ ይገብሮ።

ብመሰረት ጸብጻብ IFAD ካብ ነፍሲ ወከፍ ዝተዘርአ 71 ዲጋታት ኣብ ዓመት ብጠቕላላ 350 መትሪክ ቶን ዓሳ ብገንዘብ ክትመን ከሎ ድማ 10.5 ሚልዮን ናቕፋ (ንሓደ ኪሎ ብሕሳብ 30 ናቕፋ) ክርከብ ከም ዝከኣል ይሕብር። እዚ ጸጋ ኣብቲ ህዝብታት እዘን ከባቢ ክመቻረሑ ምስ

ናብ 2ይ ገጽ ይቕጽል....

ዕዳጋ ዝተሸሸጠ ዓሳታት ጥዑም ማይ ኣብ ጎደናታት ፋንኮ

ዓሳታት ጥዑም ማይ

ዓሳታት ጥዑም ማይ

ንጥፈታት ምግፋፍ ዓሳታት ጥዑም ማይ

ብምትሕብባር ሚኒስትሪ ሃብቲ ባሕሪ ዝዳሎ ዓምዲ

ሩፍታ

ኣነ ኢደይ ከይሓወስኩሉ ደው ኣይክብልን እየ!

ሓቀኛ ዛንታ ሓደ ዋርሳይ

ጴጥሮስ ተፈሪ

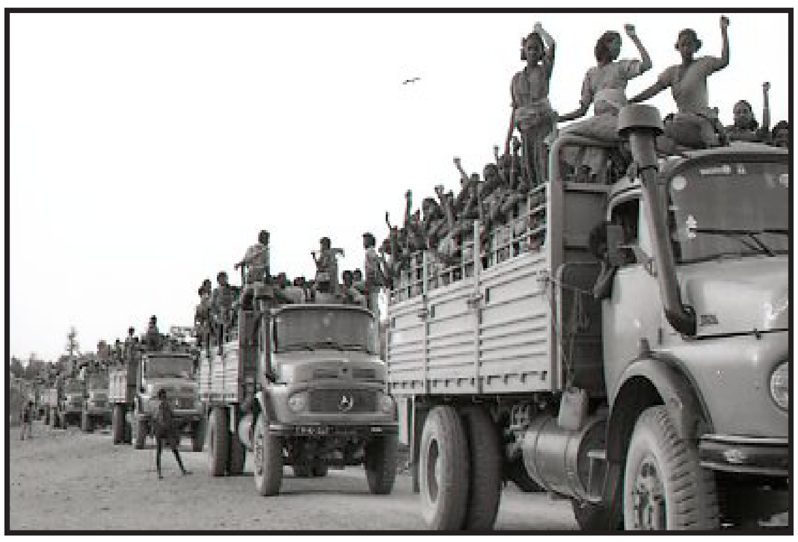

ካልኣይ ክፋል

“ስምዑኒ’ሞ - እዚ ትርእዩዎ ዘለኹም ከቢድ ደብናን ንበርቱዕ ዝናብ እዩ ዝመስል። ብዓንተቦና ገዛ ንእቶ።” በሎም ሓደ ግዜ፡ ኑቶም ኣብ በርኻ ምስኦም ዝነበሩ። እቶም ዝሰምዕዎ፡ ኑበሶምን ጥራዮምን ካብቲ ኣይሂ ዝናብ ድሕነኖም። እቶም ዘይሰምዕዎ ግና ኣደዳ ናይ’ቲ በረድ ዝተሓወሶ ዝናብ እዮም ኮይኖም።

ፍትዊ ዝኢን ካልእ ገጠመን ይፈልጠሉ እዩ። ዝኢ’ታት ዘኪሩ እዩ እውን፡ “እዋእ እዚ ወዲ ሎሚኸ እንታይ ዝረኣዮ ኣሎ እዩ ‘ኣነ ኢደይ ከይሓወስኩሉ እዚ ኩናት ደው ኣይብልን እየ’ ዝብል ዘሎ” በለ ብልቡ። እቲ ብቑልዑቶም እንክለዉ ኮነ ምስ ጎበዙ ቃላት ይብራህ ምስ ዝበሎም ነገራት ይጋጠሞ ምንባሮም እናዘከረ። “ዓርከይ ቀዳምካ ጸቡቕ ምምናይ ይሓይሽ ኢልና እምበር ሰላምዶ ገለ ኢልካ ምዝናይን ብኸምኡ ንኡበስኻ ምእማንን ኣየድልን እዩ። በቲ ይኹን በቲ ግና ዝዋም ድሮ ዝገደፍናዮም ተኪእኩም ቀደውቲና ትኾኑ ማለተይ እየ” ክብል መለሰ ፍትዊ።

ኣባላት 2ይቲ ጋንታ ናይ 2ይቲ ሓይሊ 1ይቲ ቦጦሎኒ 2ይቲ ብርጌድ ክፍለ-ሰራዊት 44፡ ብመሪሕነት ናይ’ቲ ኣመና ፈቃርን ውፉይን ሳልሕ ዓብዱራሕማን፡ ንጸረ ስሊያን ሓለዋ ቅድሚትን ካብ’ቲ እቲ ቦጦሎኒና ዝነበረቶ ዝባን-ደብሪ ተፈሊያ ዓደ’ባ ተሰፋልኣል ወረደት። እቲ ዓዲ መውዓሊኦ እዩ። መሕደሪ ግና ኑቲ ዓዲ ወረድካ ኣብ ዘሎ ክሳድ እዩ ዝነበረ። ጸላኢ ድሕሪ እቲ ዝቐንየ ኩናት ከበቢ ማይ ድማ፡ በዓል ዓዲ ወሰኽን ዓደ’ባይን፡ ድሕሪ ንማይ ድማ ምቁጽጻሩ ኑቲ በርኽን ግዝኡ ቦታን ወረዳ ዕጣን ዘርአ፣ በዓል ዝባን-ደብሪ ብበዓል ዓደ’ባ ተሰፋልኣል ደይቡ ከይቁጻጸሮ ክቕደም ስለዝነበሮ እያ ናብቲ ከባቢ ዘበለት። ጋንታና ንጦሎኒና ወኪላ በቲ ዝተዋህባ ቦታ ወረደት። ጸላኢ ብመኪይን ገይሩ ንሽነኽ ዐብል ዝመስል መንገዲ ይወርድ ስለዝነበረ ክትጥንቀቕ ነይሩዋ። ምናልባት መናውራ ከይከውን ብደቂቕ ምክትታል ኣድለየ። ሓለዋኣ ካብ ኣሃዱ ተፈልያ ስለዝነበረት፡ ንባዕሉ ኣዝዩ ጥንቃቕ ዝነበሮ እዩ።

ካብታ ዓዲ ብጸላም ትወጽእ፣ ንግሆ ድማ ገና ከይበርሀ ትምለስ። ጸላኢ ብልክዕ መሕደሪ ነጥቢ ክፈልጦ የብሉን። ቀትሪ ኣብ ወሰን እታ ዓዲ ኮይንካ ኑቲ ጸላኢ ክጸግዖሉ ዝኽእል ቦታ ክትቈጻጸሮ ጸገም ስለዘይነበሮ፡ እንዳ ዋርድያኣ ካብቲ ትውዕለሉ ርሑቕ ኣይነበረን። ብዘይካእ ብኮኸብ ጉብረ እትምራሕ ጋንታ ደሸካ እውን ካላሽን ዓጢቓ ምስኣ በቲ ሓደ ሸነኽ ነይራ እያ።

ዓዲ፡ ንሕና ናብ ሓለዋና ምስ ወፈርና ንዓና ኣብ ምእላይ እዩ ዝሓድር። ብፍላይ እኳ እተን ጉራዙ ደቂ እቲ ዓዲ። ምሉእ ለይቲ ንዓና ንመስተናን መሕጸቢናን ማይ እየን ክጓርታ ዝሓድራ። ኣብቲ ዓዲ ማይ - እሞ ድማ ኣብ ጭው ዝበለ ሓጋይ ጸገም እዩ። ኑተን ዘለዋኦም ብጸፋሕቲ ኣእማን ዝተኸድናን ብሉጻ ዝተሸፈናን ዒላታት ክሳብ ዝጸፉ ብጥንቃቐ እዮም በቢተራ እናኸፈቱ ዝጥቀሙለን። ኣብ’ቲ ግዜ እቲ ድማ እታ ሸዑ ዝጥቀሙላ ዝነበሩ ዒላ ኣብ ምውዳእ ነበረት። ስለ’ዚ ንዓና ኣብ ዘይወቕታ ሓንቲ ዒላ ከፊቱልና። እተን ደቂ እቲ ዓዲ እምበኣር ካብኣ እየን ንዓና ማይ ዝወርዳ ዝነበራ።

ምሉእ ለይቲ ኣብ ሓለዋ ስለ እንሓድር ንግሆ ከዐርፍ ስለዘለና ንድቅስ ነይርና። ኑበስና ክንሕጸብ ንሓስቦ ኣይነበረን። ንመስተዩናን መግቢናን ዝኸውን እንተረኺብና እኹል እዩ ነይሩ። ሓደ ዕለት “ኩዳውንትኹም ክንሓጽቦ ሃቡና፣ ኑበስኹም ድማ ተሓጸቡ” በላና። ኑቲ ኣብ ምድሪቤት ካብ ገዛውትን ዘምጽኣኦ ዓታሩ ማይ መሊኦናኦ ምንባረን ኣየስተውዓልናሉን ዝነበርና። ሻቡ ድማ ኢና እቲ ዓዲ እውን ምሉእ ለይቲ ኑቶም በብሸነኹ ዝነበርና ኣባላት ሰራዊት ምክልኻል ክሕግዝ ሳዕሊን ታሕቲን ክብል ከይ ደቀሰ ይሓድር ምንባሩ ዝተገንዘብና። ህዝቢ ዓደ’ባ ተሰፋልኣል ኣብዘን ዝቐሃሉ ዕለታት ለይትን ቀትርን ዘለዎ ዓቕሙ ኣዋዲዱ ፋሉን ምሳና ዓትዒቱ ምሳና ነበረ።

ወተሃደር ንቕድሚኡ እዩ ብፍላይ ኣብ ግዜ ኩናት። ኣብታ ዕድል ዝረኸበላ ኑበሱ ክፈቅድ ኣለዎ። ኑተን ኣብ ዓደ’ሕሳእ ምስ ወጻእና ዝወሰድናየን ገዛዉቲ ካብ ንኹበድና ንምንታይ ክኹናና እየን ኢሉ ደርሁ ዓዲት ከሹ ከምስሕን ከድርርን ዝወዓለ ኣባል 1ይ ዘርያ ያቆብ መንግስትኣብ ዝተባህለ ብጻይና፡ ኣብ ዓደ’ባ ተሰፋልኣል እውን ሓንቲ ንግሆ “ሕጂ እያ ዕድልና መለሳ ዝኸውና ሕጂ ንበላዕ” ኢሉ ንሱ ገዝኡብ ክድርቢ ኣደታት ኣይንቐበለካን ብምባል ብጦእሲ ዝዓደገ እንቋቑሖ፡ ንቑርስና እናኣብሰልናዮን ሻሂ እናኣፍላሕናን እንከለና፣ ሑዳርባይ ጎይዩ ብምምጻእ ሬድዮ ሃበ። ነታ ሓይሊና ሐዘዋ ዝነበረ ኣዛዚ ሳልሰይቲ ጋንታ ተጋዳላይ ኣቡብከር ዓብደላ እልፈይ፣ ክንረዳዳኣሉ ብእንኽእል ናይ ምስጢር ዘረባ “ሕጂ ተጠርኒፍኩም ኣብዚኣ ጥብ በሉ” በለ። “ንኽንቖርስ ግዜ ኣሎና ዶዩ”? በልኩዎ።

“ኣይፋል ዝገደፍኩም ገዲፍኩም ቀልጢፍኩም ትወጽኡ” መለሰለይ። ምስተን ጉራዙ ብሓደ ሓቢርና ክንቈርስ ኢልና ዘዳለናዮ ንኹልና ዝኣክል 57 እንቋቑሖ እዩ ነይሩ። ካብ’ቲ እንቋቑሖ ብዘይ ቃልዓለም ክንገድፈለን እኳ እንተደለና ፍጹም ኣለን ኣቢየና። ኑቲ ሻሂ ግና ሐዚናዮ ክንወጽእ ከም ዘጸግመና ስለዝተረዳኣ፡ እተን ኩሉ ነገርና ዕጅብ ኢሉወን ዝነበረ ጉራዙ ተቐቢላና። ኑቲ እንቋቑሖ ይብሰል ኣይብሰል እናተኸሽ ኣብ ራሕባ ገምጢልና ሐዚናዮ ወጺኣና። ህዝቢ ዓዲ ኣባ ተሰፋልኣል ከፋንወና እንከሎ፡ እተን መንእሰያትን ኣደታትትን እቲ ሃንደበት ንቕሎና ገሪሙወን ኩብደን ምግዋር ኣብዩወን ናይ ሓልዮትን ምድፍናቕን ንበዓተን እናዘረዋ ኣፋነዋና።

ህዝቢ እቲ ከባቢ ኣብቲ ግዜ እቲ ኣይኮነን ኣብ ዓዱ መጺኡናዮ የማ ጸጋምና እናተኸታተለ ክሳብ በርኻ ወፊሩ ብምንዳይ ዝተሓዝ ሐዙ እዩ ዝሰዕበና ነይሩ። ሓደ ኣብኡት ናይ’ዚ ናይ ኣደታት ዓደ’ባል እዩ። እዘን ኣደታት ጸባሕ እታ ካብ በዓል ዓዲ ወሰኽን ዓደ’ባይን ኣዝሊቕና ንዕጣን ዘርኣ ዝደየብናላ፣ ማይ ዝወርዳ ተመሲለን ገለ ዕትሮ ገለ ድማ ጀሪካን ተሰኪመን ናብ በርኻ ነቒላ። ኣብ መንገደን ወተሃደራት ወያነ ዓጊቶም “ናበይ ኢኽን?” በሉወን። ንሳተን ድማ “ማይ ክንወርድ” በላኦም። እንታይ ሐዘን ኣለዋ ግና ዝፈለጡዎ ኣይነበሮምን። እንተ ንሳተን ጥበበኛታት እየን። ደቀን ኣብ በርኻ ሰኣን ዕንጋሎ ክሽገሩ ዝደልያ ኣይኮናን። ደሃይ ክፈልጣን ኩነታቶም ክጣልላን እውን ኣለወን። ወዮም ዘዕንጊዑወን “ካበይ ኢኽን ማይ ከተምጽኣ?” በሉወን። ንሳተን ንጸር ቦታ ክጠቕሳ ኣይደለያን። ሓንቲ ካብኣተን “ወደሸ ንሕና ደኣ ካብዛ ቀረባ ክንምለስ ምደለና ናብራ ገዛ ኣለና’ንዶ፣ ግዳ ካብ’ቲ ዝሓይሽ ማይ ዝረኸብናሉ ኢና ከምጽእ” ክብላ መለሳሉ። ሓለይቲ ክመስሉ ይደልዩ ስለዝነበሩ ኣሕለፉወን። ንሳተን ኣብቲ ከባቢ ኮሎል በላ። እንተኾነ ዝኾነ ኣባል ሰራዊት ኣይረኸባን። ብማዕዶ ግና ንሳተን ዘይራኣየኦም ንሶም ግና ዝርእዩወንን ዝከታተሉወንን ዝነበሩ ንዘኾነ ክቃልዑ ዘይደለዩ ናይ ቅድሚት ሓለዋን ስሊያን ነይሮም።

ሕማቕ ተሰመዐን’ሞ፡ እምበኣር ደቅናስ ኣርሒቖም እዮም በላ። ጸጊሐን እዚ ፍጹም ክኸውን ዘይክእል እዩ። ሓደው ክረኣዩና ኣይደለዩን ሓደው ንላዕሊ ደይቦም ክኾኑ ኣለዎም ብምባል፣ ኑቲ ኣብ ናይ ኩለን ዕትሮን ጀሪካንን ፋሕ ኣቢለን ሐዘናኦ ዝመጽኣ ዘበጽበጸኣ እንግጢዕን ኣብ ድግድጊተን ተቐጊቲናኦ ዝነበራ ቅጫታትን ከም ሓሳበን ግድን ደቀን ክዕንገሉዎ ስለዘለዎም ገለ መኸራ። ኣኪበን ክሰዳኦ ቅድሚኡ ግና ንዝኾ ክምለሳ ነይሩወን። ኑቲ እንግጢዕ ኣብ ሓደ ጀሪካን ብምእካብ ኑቲ ቅጫ ኣብ ሓደ ነጸላ ብምጥርናፍ ሓቢኣናኦ ተመልሳ። ዓዲ ምስ ኣተዋ ንዝባን ደብሪ ዘውሰድ መገሻ ቀብሪ ስለዝጸንሐን ሓሳበን ስሚሩለን ኑቲ ዝሓብኣኦ ለኪመን ነቐላ። ከም ሓሳበን ድማ ደቀን ብህዝቢ እቲ ዓዲታት ማማቕም ጸንሐውን። ንሳተን ድማ ትሕዝቶአን ኑቶም ኣብ እግሪ እቲ ናብቲ ዓዲ ዘደይብ በርኽ ጎቦ ዝጸንሐውን ናይ ቅድሚት ሓለዋ ኣረከባኦ። እዚ ቀቅድሚ ናብ ዓደ’ባ ተሰፋልኣል ምውራድና ካብ ኣፍ ሓንቲ ካብተን ኣንስቲ ኣብ ላዕሊ ምስ ረኸብትና ዘዕለለትኒ እዩ። እዚ ንሕና ኣብ ዓደ’ባ ተሰፋልኣል ዝቐነና ሕጽኖት እምበኣር ኣካል ናይቲ ሓፋሽ ዝጉብረልና ዝነበረ እዩ። ንሕና እውን ምስ ምድንፋቕና ኢና ካብ’ቲ ክሕብሕበና ዝቐየ ዓዲ ነቒልና።

ዝባን-ደብሪ ምስ ወጻእና ቀቅድሚ ኑቲ ሐዚናዮ ዝወጻእና ገና ምስ ትኩ ዝነበረ ዝበሰለ እንቋቑሖ ቅድሚ ምቑራስና፣ ክልተ ሱብ ናትኩም እዮም ተባሂሎም ተዋህቡና። ክልተኦም ሱብእኑት ዘለዎም ምኻኖም ካብ ኣጠማምታኦም እትርደኦ ተረርቲ መንእሰያት እዮም። እቲ ሓደ ያቆብ ዝበሃል ጉልበት ወዲ ናራ ክኸውን እንከሎ፡ እቲ ቁንጽብ ዝበለ ካልኣዩ ድማ ይብራህ ኣሰሀይ ነበረ። ይብራህ ኑቲ ቅድሚ ሰሙን ብዕለት 16/5/2000 ኣብ ዓደ’ባይ ዝተሰወአ ኣባል መሰርዕና ሳልሕ ገሪባ ክትክእ ናብ ካልኣይቲ መሰርዕ፡ መሰርዕ ተሰፋይ ሰለሙን ናብ ክ/ሰ 44.21222 ተመደበ። ምሉእ ዕጥቂ ተረኪቡ ድሉው ኰይኑ’ዩ ጸኒሑና። ብረቱ ብሬን ካላሽን እያ። ዘይጋጸሸ ፍናን ዘለዎ መንእሰይ እዩ። ነታ ተወሊዱ ዝዓበየላን ብግዕዶ ትረአ ዝነበረትን ዓዱ ደብረ-ማርያም፣ ኣብ ዝባን-ደብሪ ብምኳን ቀው ኢሉ ጠመታ። ንሳ እውን ርእያቶ እያ። ደጊም ልክዕ ከምቶም “መዙኻ ሰብ ጥወ ደናጉ-ብኮላሽን እናተሸናገጉ. . .” ኢሉ ብቕንኢ ንኡበሱ ዝደረፈላ። ብኮላሽን ክሸናግጎምን ኑቲ ኣነ ከይተከሰኩሉ ደው ኣይክብልን እየ ዝበሎ ኩናት፣ ንጸላኢ ብሓባሪን ተራን ጠያይቲ ብመንፈርን መጅሙዕን እናተሳህለ፣ ቦምባታት መመንጨቲ እናወርወረ ንጸላኢ ደው ኩብሎ፣ እኽ ኣጻብዑቱ ኣብ ቃታ ኣእቲዩ ድሉው ኩይኑ።

ኣማሲያኡ ካብ ዝባን-ደብሪ ዓረዛ ሓሊፍካ ንሱበዑ ጉዕዞ ስለዝነበረና፣ እግሩ እትው ከይበለን ከይተጋየሸን ኣብቲ ጉዕዞ ዝኸበደ ሰኽም እናተመናጠለ ወደአ። እዚ በዚ ዝተሓሰበ ድቡዩ፡ ጸላኢ ስለዝዘለቐ፣ ንጽባሒቱ ንዓረዛ ገጽና ተመለስና። እዚ ክኸውን ከሎ ኣብቲ ኣሃዱ ተመዲቡ ካብ ዝመጸ ሳልሱ ነበረ። ዕለት 31 ግንቦት 2000። ኣብ’ቲ ድሕሪ ናይ ሳልሱቲ ዕረፍቲ ናብ ዕለት 3/6/2000 ዘውግሕ ካብ ደንጎሎ ዓረዛ ንቁስሞ ደንጎሎ ብመራጉዝ ገይርካ ዝነበረ ናይ ምሉእ ለይቲ ጉዕዙ፡ ዳርጋ ንብምልኡታ ጋንታን ሓይልን ተሳልዩዋ ግሽኑቱ ኣጥፊኡ ነበረ።

ምሸት ዕለት 3/6/2000 ጋንታና ካብታ ኣብ እንዳ ሓደ ዑቐባርግሽ ንጉሰ (ዊሮ) ዝተባህለ ውፉይ ሓፋሽ ውድብ ዝነበረ በዓል ቁሰመ ደንጎሎ ናይ’ቲ ግዝን ካብ ኣደታት ኣሰመራ ብዘመጸኣን ዝኣክል እንግዶት ረኺባ ኣማሲያኡ፣ ናይ ነዊሕ ጉዕዞ መኪና ኮኑ። ይብራህ እኽ ሰሙን ኣብ ዘይትመልእ ናይ ተዋጋኢ ሰራዊት ገድሉ፣ ንነዊሕ ጉዕዞ መንገዲ እግርን መኪናን ሰጊሩ ኣለቡ በጽሐ።

ዕለት 05/06/2000 ብሓያሎ ሸነኽ ዝተኸፍተ ኩናት ዳርጋ ወገሑ ሐዙ’ኳ እንተነበረ፣ ብክልተ ክንፊ ማለት፣ ሸነኽ ግንባር ቡሬን ሸነኽ ተሰነይን ግን ይቕጽል ነበረ። በዚ ዕለት እዚ ድማ ጸላኢ ካብ ተሰነይ ንሩባ ጋሽ ሰጊሩ፣ ንሸነኽ ኣለቡ ናብ ዘቐልቅል ኣብ ዘሎ ብኣኻውሕ ዝመልአ ጎቦታትን፣ ኣብቲ ክልተ ሸነኽ ሩባ ጋሽ ዝነበረ ጥቕጥቕ ዝበለ ኣግራብ ዐብል ኣብቲ ለሰን ቦታ ሕርሻን ተሰትዩ ነበረ። ብክልቲኡ ሸነኽ ኣብ ጎቦን ኣብ ሩባን ቀዲሙ ኑቲ ተጸባዪ ጸላኢ የርብሕ ነይሩ። እታ ሓንቲ ንወገን ዝነበረቶ ከውሊ ጸላም እያ። ብጸላም ድማ ካብ ርሑቕ ነቐለ።

ይቕጽል

ባህልን ስነ-ጥበብን

አብርሃም ዘርኣ

ጻንሖት ምስ ደራሲት ሮውሊንግስ

ሮውሊንግስ ካብ ኣቦኣ ፒተር ጀምስ ሮውሊንግስ፡ ኣደኣ ኣንን ግለወቸስተርሻየር እያ ኣብ ወርሒ ሓምለ 1965፡ ኣብ ዓዲ እንግሊዝ ተወሊዳ። ካብ ህጻንነታ ትኩርትን ቦሎሕን ምንባራ ዝነገረላ ሮውሊንግስ፡ በቲ ድሕሪ ኣብ ደርሲታታ እተዘውትሮ ዝነበረት "j.k ሮውሊንግ" ዝብል ቅጽል ወይ መጸውዒ ሳጓ'ያ ዝያዳ ትፍለጥ። እዛ ካብቶም ግሉን ስም ዘለዎም ደረስቲ ናይ ዓለምና ክትከውን ዝበቕዐት ጸሓፊት፡ ዝያዳ በቲ ባዕላ ዝፈጠረቶን ዝወከለቶን 'ሃሪ ፖተር' (Harry potter) ዝብል ተኸታታሊ ደርሰት ናይ ህጻን ገዱ ባህርያት ወይ ጠንቋ'ያ ትልለ። ብፍላይ ነዛ ደርሰት እዚኣ ምስ ጸሓፊት ኣብ ዓለምና ዘለዉ ስሙያት ናይ ዘመንና ጸሓፍቲ ክትሰልብን ክትምስጦን ክኢላ እያ። ከም ወጽኢት ብቐዓት ዕዮ ስነ-ጥበባዊ ደርሰታ ድማ፡ ኣብ ዝተፈላለዩ እዋናት ብዙሕ ሽልማት ክትዓትር በቒዓ - ሮውሊንግስ።

ካብዚ ብምብጋስ ልዕሊ 327 ሚልዮን ቅዱሓት መጻሕፍቲ ኣብ ዕዳጋታት ዓለምና ሸይጣ'ያ። ደርሰታታ ከም ማይ እናተሰተየ ዝነበረ ሮውሊንግስ፡ ሕልፍ ሓሊፎም ገለ ክፋል ካብ መጻሕፍታ ብልዕሊ 65 ቋንቋታት ተተርጒሞም። በዚ ምኽንያት ድማ ክሳብዚ ቀረባ እዋን ሓንቲ ካብቶም ኣብ ዓለምና ዝበዝሐ ቁጽሪ መጻሕፍቲ ሸይጠን እናተባህላ ዝግለጻን ኣብ መዘዝብ ክብረ ወሰን ሰፈረን ዘለዋን ጸሓፍቲ ክትከውን በቒዓ'ያ። ብፍላይ እተን ክልተ ናይ መወዳእታ ክፋላት ደርሰታታ ንዕድጋታት መሸጣ መጻሕፍቲ ዓለምና ንዓመታት ብሒተንኦ'የን።

ፊታዊት ቁልዑ ምኳና ዝነገረላ ጆኣን ዴ ሙረይ ሮውሊንግስ፡ ኣብ ዝርዝር ናይቶም ዝሃብተሙ ስነጥበበውያን ደረስቲ ናይ ዓለምና (richest list) ክትከውን ክኢላ'ያ። በዚ መሰረት ሕሳብ ርእሰ ማላ ልዕሊ 998 ሚልዮን ፓውንድ ከም ዝበጽሐ ይዝረብ። በዚ መሰረት፡ ብዓለም ደረጃ መበል 136 ተርታ ብምሓዝ፡ ኣብ ዝርዝር ዝሃብተሙ ሰባት ክትርቋሕን ክትሰራዕን ዝኸኣለት ስነ-ጥበበኛ ጓል ኣንስተይቲ'ያ። እዚ ዘደንቕ ዓወታታ ግን፡ ብዘውርን ትም ኢልካን ዝመጸአ ዕድል ኣይኮነን። እንታይ ደኣ ማእለያ ዘይብሉ ሽሪወታ ዝፈታትን ጸዋግ እዋናት ኣሕሊፋ'ያ። ንኽትዝክሮ ዘሰንብድ፡ ንሞራላ ዝፈታትን ሻሕኻር ግዜ። ካብቲ ዘርጋም ኣብ ገዛ ሂወታ ዘይትርስዖ ጸለም ነጥቢ እንተሃልዩ ናይቶም ኩራርምቶም ክሳብ ዝቕልቀል ዘጮጭወላ ዝነበሩ ኣሕተምቲ (printing press) ናብ ክብሪ ብራኸ እምባ ከም እትሓኩር ዝገበራ ሓይሊ ምስጢር ዓወታታ'ዩ። "እቲ ደሃሊ ኣቃጫጭምም እንተዘይኑበርስ ኣነ ተራ መምህር ኮይነ ኣብ ሓንቲ ቤት ትምህርቲ ምሃሸኩ ነይረ" ድማ ትብል። እዚን ወዲ ከምዝኑ እቲ ቀንዲ ክትዕወት ዘኽኣላ ሓይሊ ምኳኑ'ያ ድማ ኣብ ከም በብሰን ካልእን ግበይቲ ማዕከናት ዜና ዝበረቶ ቃለ መሕተት ትሕብር።

ሮውሊንግስ ጓል ሽዱሽተ ሸውዓተ ዓመት ህጻንእንከላ መምህሩ--መምህር ዳን ኣልፈርድ ከም ዝጸለዎ'ያ ኣብ ዝበረቶም ቃለ መጠይቓት፡ ብቐጻሊ ብዓውታ ክትዋገረሉ ትሰምዕ። ንኣ ክትቀረብ እንከላ "ካብቲ ኣብ ሂወተይ ዘይርስዖ መምህርና - መምህር ኣልፈርድ'ዩ። ተፈታዊ ሰብ'ዩ ነይሩ። ኣብ ክላስ ክምህረካ ጸሪሑ ጥዑማት ዛንታ ጽውጽዋያት ይዋገረና። ኩላትና ድማ ህ ኢልና ኢና ንሰምዖ ዝነበርና። ኣዘናትዋሉ ከምቶም ብቓሉ ዝዋገረና ገዱባህርያት ብስምዒት ስለ ዝኸሳ ሃገ ንብል። ክዘንትወልና እንተወጽእ'ውን ኣይንጸልኣን። ሓንቲ ናብ ናይ ብሓቂ (ጋህዲ) ትመልሰና ነገር ግን ነይራ፡ ንዕኡ ግዜኡ ከም ዝኣኸለ ተበስር፡ ንዓና ድማ ሰምዒትና ትኸልፍ ቃጭል ቤት ትምህርትና። ኣዚና ድማ ንጸልኣ ነይርና" ክትብል ትዛረብ፡ ናብ ስነጽሑፍ ዓለም ክትእቱ ዝገበራ ነጥቢ ድማ እዚ ምኳኑ'ያ ትሕብር።

ካብ ብንእሽቶኣ እንከላ ናይ ፋንታዝያ ዘለዎም ዛንታታት ምስማዕን ምጽሓፍን ከኣ ይብርሃ ነበረ። ብፍላይ እቶም ድሕሪ ናይ ትምህርታ መጸናዕቲ ትጽሕፎም ዝነበረት ዛንታታት፡ ንምንኣስ ሓፍታ ድያና ብስምዒት ዓው ኢላ ተንበቦ ነበረት። ኣብቶም ትጽሕፎም ዝነበረት ጽውጽዋያት ከም ገጸ ባህርያት እትወቕሎም ወይ እተዘውትሮም ዝነበረት ከም ኣዕዋፍን ሰለስተ ኣዒንቲ ዘለዎም ሓሶማታትን ማፍቲለን ዝበሩ ሰብትን ዝዘረቡ ኣግራብን እዮም ነይሮም። ብፍላይ ኑታ "ዝሓመመት ማንቲለ" ትብል ካብተን ናይ ግዜ ህጻንነታ መጀመርታኣን ዝጸሓፈታ ጽውጽዋይ ካብ ቅድሚ ዓይና ኣይትፍለን። ኣብቲ ዛንታ፡ እታ ማንቲለ ብሕማም ትሳቐ ዝነበረት ኮይና፡ ኩሎም መሓዙታ፡ መተዓብይታን ጉረባብታን እንስሳታት፡ መብጽሒ ዝኾነን ትሕዝታት ሐዞም ንኽጽናንዕዋ ናብ ገዛአ ክኸዱ ከለዉ እተዘንቱ'ያ። ካብቲ ሒዞሞ ዝመጹ መርኣዪ ድማ በብዝርታ የኸልስዋ። ብፍላይ እቶም ዕንዝራ ንህቢ፡ መዓር እናገሓጡ ከም ዘኸልስዋ እትገልጽ ዛንታ'ያ። ድያና እንተኾነት፡ ሓፍታ ዝጸሓፈቶ ዛንታታት ክትሰምዕ ድራራ ትርስዕ ከም ዝነበረት ሮውሊንግ ባዕላ ኣብ ቃለ መሕተታ ትሕብር።

ደራሲት ሮውሊንግ ጓል 10 ዓመት ኣቢላ ምስ ኮነት፡ ስድራቤታ ናብታ ኣብ ደቡብ ዌልስ ትርከብ ንእሽቶ ቁሸት ስለ ዝገዓዙ ምስ ዓቢያ ክትቅመጥ ጀመረት። እቲ ጸቡቕ ነገር፡ ዓቢያ'ውን መምህር ናይ ክላሲካዊ ጽሑፋትን ሓያል ኣንባቢትን ስለ ዝነበረት፡ እዚ ነገር'ዚ ንሮውሊንግስ ኣብ ሂወታ ነጥበ መቐየሮ ነበረ። ንናይ ምንባብን ተገዳስነት ኣብ ስነጽሑፍን ርእያ ድማ ዓቢያ፡ ብጀሲካ ሚትፎርድ ዝተደርሰት መጽሓፍ፡ ከም ዓብይ ህያብ ኣበርከተትላ። ሮውሊንግ ድማ ብታሕጓስ ጭድድ ፍንጭሕ ክትብል ደለየት። ኑታ መጽሓፍ'ውን ብጣዕሚ ፈተወታ። እናገበዘትን ደረጃ ትምህርቲ እናወሰኸትን ምስ ከደት ድማ ንብምሉኦም ናይ ዓቢያ መጻሕፍቲ ኣንበባ ወደኣቶም። በዚ መገድ ድማ ብልሓን ናይ ምንባብ ርድኢታን ኣዝዩ ዓሞቐ። ሕልፍ ሓሊፉ ድማ ተማሃሪት ካልኣይ ደረጃ ኣብ ዝነበረትሉ፡ ምስ ብዙሓት ናይ ምምርማር፡ ምንባብ፡ ምትንታን ዓቕሚ ዝበርም ዓበይቲ ሰባት ክትሳለ ከኣለት። ንዝበረት ብዝደቀቐ መልክዕ ናይ ምትንታን ዓቕሚ፡ ርድኢትን ክእለትን ስለ ዝበርም፡ ካብቲ ንብልሓ ብልሒ ብምውሳኽ ንኢታሓሳስባኣ ዝሑሉን ዝቐየረን ምኽንያት ይገበረ። ሮውሊንግ ኣብቲ ቀዳማይ ዲግሪ ብምርካብ ዝተማዛረትሉ ዩኒቨርሲቲ ኤግዚተር እንከላ ድማ'ያ፡ ናይ ስነጽሑፍ ዝንባለ ሸውሃታ ንምርዋይ ናብ ፓሪስ ብምኻድ፡ ከም ዓቢያ ክላሲካዊ ስነጽሑፍ ዘጽንዐት። ብድሕርዚ ናብ ከተማ ለንደን ብምምላስ ከም ተርጓሚትን ተማራማሪትን ናይ ሓደ ኢንተርናሽናል ትካል ኮይና ሰርሐት። ኣደኣ ብሕማም ኣእምሮ ክትሳቐ ስለ ዝጀመረት ግን፡ ስርሓ ዘርጊ ንሓስ ክኣትዎ ጀመረ። ንዓኣ ክትኣሊ ጠቕሊላ ስርሓ ከተቋርጽን ክትገድፍን ድማ ተገደደት።

ብድሕርዚ ሚስ ሮውሊንግ ኣብ 1991 ዓ.ም፡ ከም መምህር ናይ ቋንቋ እንግሊዝ ተቖጺራ ናብ ሃገረ ፖርቱጋል ኣምርሐት። ከም መምህር ንፍዕቲ መዳርት ብምንባራ ብዝተማህርኦ ፍትውቲ ነበረት። ጉዳይ ኣደኣ ግን ንቦ ልባ ዝሰብራ ነጥቢ ነበረ። ኣብ 16 ጥቅምቲ 1992 ድማ ምስ ሓደ ጆርጅ ኣራንትስ ዝተባህለ ህቡብ ፖርቱጋላዊ ናይ ተለቪዥን ጋዜጠኛ ተመርዓወት። ካብኡ ድማ ሓደ ቈልዓ ወለደት። ሓዳርም ብጸቡቕ ክቕጽል ስለ ዘይከኣለ ግና፡ ብዙሕ ከይጸንሑ ኣብ ዓመቶም ተፋትሑ። ብድሕርዚ እዋን'ያ እምበኣር ኣብ ፖርቱጋል ክትጸንሕ ዘይመረጸት። ብኡ ንብኡ ድማ ናብ ሃገረ ስኮትላድ ኣምርሐት። ኣብዚ ምስ ጓላ ብዘይ ስራሕ ቀንፈዘው ትብለለን ዝነበረት ግዜ ድማ'ያ ዕዮ ገጸ ባህሪ "ሃሪ ፖተር" ብሓሳብ ክትመላልሶን ክትሓስቦን ዝጀመረት። ብኸመይ ብልሓትን ፈጠራን ኣዚ ጠባይ እዚ ከም ዝሃጽዮን ከም ዝመዛዝዮን ንኽፈንድዚ ዝኣክል ክፋላት ከም ዘውሃዞን ክሳብ ሕጂ ከምዝደንጽዋያ ደጊማ ምስ በበሲ ኣብ ዝገበረቶ ዕላል ጥበባት ሓበረ።

ሮውሊንግስ ንደርሰት ሃሪ ፖተር ካብ ሓሳባዊ ናብ ናይ ጽሑፍ ቅርጺን መልክዕን ክትሰጋር እንከላ ሕማቕ ኣተሓሳስባታት ኣብ ሓንኮላ እናተመላለሱ ወጠሩዋ። "ናይ ብሓቂ ደብቆያዶ ይኸውን" ዝብል ኑብሰ ምትሓትን ምጥርጣርን ነበረ። እቲ ዘርጋም፡ ዚ ናይ ወጥሪ እዋናት ፈንጢሱ ኣብ 1995 ኑታ ደርሰት ዛዘመታ። እቲ ዝኸፈአ ናይ ሮውሊንግ ጸገም ኣብቲ እዋን መጽሓፊት ኮምፒዩተር ክትዕድግ ዓቕሚ ስለ ዘይብራ፡ ንብምሉኡ ዛንታታት ጽርሰታታ ብኢዳ'ያ ጽሒፋቶም። ገለ ገለ ጸሓፍቲ ንጽሑፋታ'ኳ እንተደነቖዋ፡ ኣብ ክንደይ ቤት ማሕተም ኮለል ኢላ ግን ንመጽሓፋ ተገዲሱ ዝሓትመላ ሰኣነት። ድሕሪ ክንደይ ኮለል ድማ ሓደ "ብሉምስበሪ" ዝተባህለ ኣሕታሚ ትካል፡ ህጻን ጓሉ ንጽሑፋት ሃሪ ፖተር እንተፈቲያቶም ብውሑድ ቁጽሪ ክሕትመላ ምኳኑ ነገራ። እዛ ህጻን ንሰለስተ ምዕራፋት ዝኾውን ምስ ኣንበበት ድማ ካብ ምሓር ምፍታው ከይተረድኣ ኑቲ ዝተረፈ ምዕራፋት'ውን ወድኣቶ። እቲ ትካል ድማ ንሮውሊንግ ከም ቀዋሚት ደራሲት ኮይና ክትሰርሕ ተቐላጢፉ ናይ ዕድመ ሕቶ ኣቕረበላ። ንሳ ግን ብቐጸበት ሓሳብታ ብምቕያር ናብ ዕዳጋ ጨረታ ኣውረደታ። ደርሰት መጽሓፋ ድማ ብ106 ሽሕ ዶላር ተዓደገት። ኑቲ እዋን ክትዝክሮ እንከላ ድማ "እንድዒ ሽዑ ዝተሰምዓኒ ሓጎስን ስምዒትን ክገልጾ ኣይክእልን'የ። ኣብ ሂወተይ'ውን ክንድኡ ዝኣክል ገዚብ ርእየ ኣይፈልጥን'የ። እንቋዕ ደኣ ሽዑ መዓልትስ ብሓጎስ ዝኣክል ጥዋዕ ኢለ ኣይሞትኩ" ትብል።

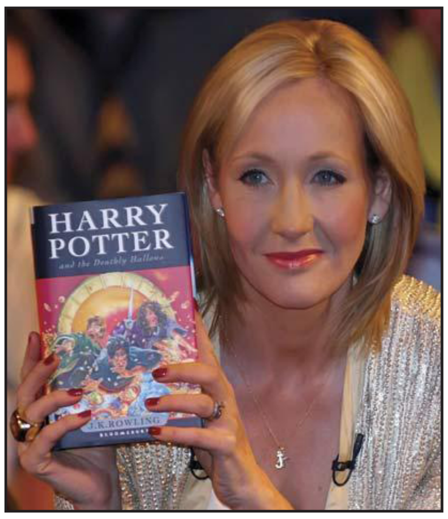

መጽሓፍ ሃሪ ፖተር ብሚልዮናት ህጻናትን ዓበይትን ተፈትወት። ካብዚ ሰዓት'ዚ ጀሚሮም ድማ ዝተፈላለዩ ኣሕተምቲ ዓይኒ ከውድቑላን ጸወዒት ክገብሩላን ጀመሩ። እቶም ቅድም ኣሻናድኻ ኣድጊ ዝርግሐዋ ዝበሩ ሰባት ንኽሕተመላ ለመኑዋ። ገጸ ባህሪ ሃሪ ፖተር ድማ ብኽፋላት እናተሓትመት ብሚልዮናት ዶላራት ተሸጠት። ስነ-ጥበበኛ ሮውሊንግ ካብ ዝቐቲ ድኽነት ወጺኣ ኣብ ከምዚ ምብቃዕ ኑቶም ኣብ ደርሰታን ኣብ ሂወታን ኣዝዩ እትፍቅሮም ኣብ ድኽነት ዓለም ዝነበሩ ቈልዑ ዓለምና ኣብ ሓገዞም ተጸሚዳ ትርከብ። ኣሽሓት ገዚብ ድማ ኣብ ጽላት ጥዕናኦምን ትምህርቶምን ተፍስስ። "ንዓይ ቈልዑ ሓብርቲ ሃብተይ'የም" እናበለት ከኣ ክሳብ ሎሚ መወጽኢ ልሳና ኮይኑ ይውዕል ኣሎ።

ደሃይ ቅብኣ

ብ12 ለካቲት 2019 ኣብ ሰዓታት ድሕሪ ቀትሪ፡ ስነጥበበውያን፡ ዲፕሎማሲያታት፡ ዕዱማት ኣጋይሽ ኣብ ዝተረኽበሉ፡ ኣብ 'ኣርት ጋለሪ' ብኽልተ መንእሰያት ስነ-ጥበበኛታት ዝተዳለወ ቅብኣ፡ ንምርኢት ቀሪቡ ኣምሰዩ። እቲ ብመንእሰያት ስነ-ጥበበኛታት ብንያም ትኩእን ናህም ተኸለሃይማኖትን ዝቐረበ ኤግዚብሽን፡ ኣፍሱወከፎም ዓሰርተ ሓሙሽተ - ብጠቕላላ 30 ቅብኣ ስእልታት ብምድላው'የም፡ ንተኸታታሊ ኣርባዕተ መዓልታት ንተዓዘብቲ ክፉት ገሮም።

እዞም ህዝቢ ንኽስተማቕሮም ክፉት ኮይኖም ዝቐረቡ ናይ ቅብኣ ስእልታት 'Gash Barka magnificence'፡ 'The Spirit of Love'፡ 'Sound of Green'፡ 'Direction of Life'፡ 'Echo dream'፡ 'Colors under the Sun' ወዘተ ዝበሉን ዝሓቑፉን ኮይኖም፡ ንብዙሕነትን ጽባቐን ብሄራት ኤርትራ ማእከል ገሮም ዝተሃንጹ ብሉጻት ስርሓት'የም። ኣብዞም ስእልታት ፍቕሪ፡ ብልሓት፡ ጸዕሪ፡ ባህሊ፡ ሓቂ፡ ዓወት፡ ዕላማ፡ እምነት፡ ስነልቦና፡ ባህጊ፡ ፍልጠት፡ ጽንዓት፡ ፍልስፍናዊ ኣታሓሳስባ፡ ለውሃት፡ ሃይማኖት፡ ግርጭት፡ ሓገሱ፡ ድንቂ ተፈጥሮን ኣድማሳቱን ወከለም፡ ንመዓልታዊ ንጥፈታት ሰባት ምስቲ ዝነበሩሉ ከባቢ ዘለዎም መልክዕን ጽባቐ ሱላቤትን እናንጸባረቑ፡ ብቑዲ ኮንቶምፕራሪ ዝተሳእሉን ዝተ'ኳሕሉን'ዮም።

ብቕንዱ ትሕዝቶን መልእኽትን እዞም ቅብኣታት፡ ንባህሊ፡ ልምዲ፡ ባህሪ፡ ኣናባብራ፡ ታሪኽ፡ መንነት፡ ጻዕሪ፡ ብሉጽነት ብሄራት ኤርትራን ካልእን ብምጥቃላል ኣጉሊሖም ዘርእዩ'የም።

ኣቦ'ቲ ናይ መኽፈቲ ስነስርዓት፡ ደረስቲ ናይዞም ሕብሪታት ኣብ ዝሃቡዎ ሓበሬታ፡ ዝጀመሩዎ ጉዕዞ ዓለም ቅብኣ ኣብ ዝኸዱዎ ቦታ፡ ካብ ምሕላም ወይ ምጥማት ፍሉይ ኩርናዕ በኹሮም ከም ዘይፈልጡ'የም ሓቢሮም። ካብቲ ቀንዲ ንኽስእሉ ወሸጣዊ ስምዒታቶም ዝዋንኖም ነጥብታት ድማ ንሱ ከም ዝኾነ ገሊጾም።

እዞም ሎሚ ብሓባር ንመባል ሳልሳይ ግዜኦም ንምርኢት ኤግዚብሽን ክፉት ዝገበሩ ዘለዉ መንእሰያት ስነ-ጥበበኛታት፡ ኣብ ዝተፈላለየ ግዜን ቦታን ንዉልነታዊ ስእልታቶም ብውልቒ ካብ 2010 ዓም ከም ዝጀመሩዎ ይገልጹ። ኣብዚ ንመባል ሳልሳይ ግዜ ብሓባር ዝሰርሑሉ ዘለዉ ምኽንያት ድማ "ኣብ ጉዕዞ ስነጥበብ ናይ ሓባር ዕዮን ጻዕርን ኣብ ኣሰካላ ዓወት ስለ ዘለኣኽሮ'ዩ" ክብሉ ብሓጺር መሊሶም።

ሓልፈ ምጻር

ጴጥሮስ ተፈሪ

ከም ኣብ ኩሉ፡ ኣብ ናብራ እውን ንኹሉ ሰብ ብማዕረ ዝወስድ ልሙድ መንገዲ የለን። ሓላፍ ዘላፍ እዩ። ሰኡን ኣሎ ርኹብ ኣሎ። ኣብ ዝኸደካ ከይደካ ሃብታማት ጥራይ ወይ ድኻታት ጥራይ ዝነብሩዋ ሃገር ወይ ዓዲ ግን የላን። ዝኾኑት እንዳ ወይ ቀቢላ ሃብታማትን ድኻታትን (ድኻታት ካብ ምጥል ግን ብጉድል ዝበለየም - እንተተጠመተ ዝሓሸ እዩ) ሓቐፉ ኣሎ።

ድኽነት ብኸመይ ክጠፍእ ይኽእል? ተባሂሉ ዝተሓተተ ሓደ ናይ ስሩቀጠበ ሊቕ፡ 'ንኹሉም ድኻታት ብምቕታል' ክብል መለሱ ነይሩ። ክጠፍእ ኣይክእልን ማለቱ እዩ። ድኽነት ግን ከተጥፍኦ ዘይክኣል ኣይኮነን። ንህይወት ድኻታት ብኸመይ ተቃልሎ - ኣብ'ቲ ዘሎካ ባህሊን ልምድን እዩ ዝምርኮሶ።

ሓልፈ ክበሃል ከሎ ጸገም ወገን ወይ መቕርብ ማለት እዩ። ጸግዒ ወይ ደገፍ ዘድልዮ። ኣብ ባህልና ሓልፈኻ ምጽዋር ዝበሃል ኣሎ። እዚ ድማ ጸገም ሓውኻ ካብ ግዳም ናብ ወሽጢ ምእታው ማለት እዩ።

ቀደም'ዩ ሓንቲ ውላዳ ክተመርዑ ዝደለየት እንቁርዖብ፡ ካብ ባሕሪ ማይ ክሳብ እትወርድ፡ ነተን ዝሰበራ ንብቑሊ ይኹናዲ ኢላ ዓቐራተን ዝሰበረት ሰበይ፡ ቅድሚ ንባሕሪ ምኻዳ ብሓደራ ንሓንቲ ሰእንቲ ጎረቤታ እንቁርዖብ ሃበታ። ብድሕሪኢ ጓላ መርዓ ንባሕሪ ኸደት። ኣብ ምምላሳ ኣብ ገዛኣ በጺሓ ደሃይ እተን ብሓደራ ዝሃደፈተን ሰበይ ገበረት። እንተኾነ ኣይጸንሓኣን፡ ወይ ብሕድሪ ዝተቐበለት በሊዓተን ጸንሐት።

ብድሕሪ እዚ፣ እታ እንቁርዖብ "ንዲ ዝጠን ሕጊ" ኢላ ብምግዛዘ መራሒታ ናብቲ እዋናዊ ዳኛ እንቁርዖብን ጠቢበቐን ዝበረ ጠበቐ ከደት። ኣብኡ ምስ በጽሐት ድማ–

"ባሻይ ጠበቕ" ክትብል ኣደዮፀት። ከምዚ ኢልካ ንሓደ ዳኛ ዝንጥል ኣብልካ ክትጽውዖ ነውሪ እዩ። ብምዝንጣሉ ደስ ዘይበሎ ጠበቕ፡ "ኣብኡ ጥበቒ" ክብል መለሰላ። ጌጋኣ ብኣጋ ዝተረደኣ እንቁርዖብ፡ ጌጋኣ ብምእራም "ባሻይ ነበሮ" በለቶ። ንሱ ድማ ብኣኽብሮት፡

"ሕጂ ተናገሪ" ክብል መለሰ። ብኸምዚ ዝስዕብ ድማ ምልልስ ክሲን ፍርድን ተዋህበ። ቀደም ተኸተል ክሳሲት እንቁርዖብን ዳኛ ጠበቕን -

"ቡቕሊ ኣብቀለ"

"ዋሕለልኪ"

"ሕድሪ ኣቐሚጠ"

"ኣሚንኪ"

"በሊዓቶ"

"ጠምዩዋ"

"እሞ ትኽፈሊ"

"ምስ ረሃዋ" ክብል ፍርዱ ሃበ።

እቲ ንጠበቕ - ሕድሪ ዝበልዐት ምስ ረሃዋ ክትከፍል ዝፈረደ ምኽንያት፡ ሓልፈ ናይ'ታ ርኽቡቲ ንመርዓ ጓላ ትኣሎ ስለዝበረት እዩ።

እዚ ጽቡቕ ትምህርቲ ዘለዎ ዛንታ እዩ።

እቲ ልቦና፡ እዚ ማእለያ ዘይብሉ ጌጋታት ዘለዎ ሰብ ተጋጊኻ ኢልካ ክትወቕሶ ስለዘይፈቱ፡ ብእንቁርዖብን ጠበቕን ገይርካ ምርድኡ ስለዝሓይሸ እዩ። ቀብ ኩብል ድማ መዓት እንደዩ ደርደአ እዩ።

ሓልፈ ከም'ቲ ኣብ መእተዊ ጽሑፍ ዝተባህለ ደገፍ ዘድልዮ ወገን እዩ። ከም'ዚ ኣብ'ዚ ዛንታ ዝረኣናዮ፣ ብስእነት ዝኣክል ህይወት ኣብ ሓደጋ እንክሎ፡ ንሶኻ ድማ ብጽሑፉሕ ከተመርዑ ሞራል የብሉን። ኣብ ሕብረተሰብና እውን ንሓደ ጸገም ሓዉ ቁሊሕ ከይበለ ኣብ ሸንዳሕዳሕን ገፉሕፉሕን ወራይ፣ ንርኣዩሉ ስምዑሉይ ዘብዘሖ፣ ሓልፉ ዘይጸወረ ተባሂሉ ጸዩን እዩ። ባህልና ንወገኑ ዝሓቍፍ እዩ። ሲጋ ንሲጋኡ፡ ዓዲ ንወገኑ፡ እናበለ ብምሳልል ሕብረተሰብ ሃገር. . . እናበልካ ክሳብ ሳዕሊ።

እዚ ሞራላዊ ዝኾነ ልምዲ፣ ንፈጸሚኡ፡ ረኣዩኡን ሰማዒኡን ደስ ዘብል፡ ንተቐባሊ እውን ጽቡቕ ትምህርቲ ዝህብ እዩ። ብኣንጻሩ ኣብ ምቅያሕን ትዕቢትን ምስ እትህሉ ግና ኣመና ጸዩፍ'ዩ። ስለ'ዚ ኣብ ከም'ዚ ዝኣመሰለ ንመንፈስካ ዘቐስን ንሕልናኻ ዘዕግብ ስራሕ ኢድካ ክትሕወሰ ዓቢ ዕዉት ኣሎም። ንሓንቲ ዓባይ መኪና ሓንቲ ንእሽቶ ደገፍ ኢያ ደው እተብሎ። ብስላሕ ኣብ ዘሎቶ ትቐውም። ኣብ ናብራ እውን ዳርጋኡ እዩ። ምስእ ህይወቱ ከም ዝቐየር ክትገብሮ ኣይትኽእልን ኢኻ፣ ግና ብንእሽቶ ደገፍ ማዕረ ክንደይ ተረጋጊኡን ተቐሲኖን ኣሎኻ ምርዳኡ ኣየኣምንን።

ንጽድቂ ኢሉም ፈቐዶ ደብሪ እናኸዱ ገዘውቲ ዝሃንጹ ኣለው። እቲ ደብሪ ግና ኑዩም ኣብ ጥቓኻ ዘለዉ ሓልፈ ዘይብሉም ክትጥውር እዩ ዝመከር። ኣብ ቅድመኻ ዘሎ ምስ ወገንካ ኢኻ ናብ ግዳም እትወጽእ። ብዓቢኡ ካብቲ ኣብ ዝኾነን ንዝኾኑን ጽቡቕ ምስ ገበርካ ዝስመዓካ ወሽጣዊ ባህታ ዝዓቢ ጽድቂ የሎን። ኣብ ሕብረተሰብ ኤርትራ እዚ ባህሊ እዚ ልሙድ እዩ። ሎሚ ኣብዞን ምዕቡላት ሃገራት ዝበሃላ ዘይትረኽቦ ጸጋ ኣብና ኣሎ። ዓለም ወልቃውነት ኣብ ዝዓዘዘሉ መድረኽ እያ በጺሓ ዘላ። ስለዚ እምበር ንሕና እዚ ዘለና ወገንካ ናይ ምጥዋር ባህሊ ክንዕቅቦ ይግባእ። ዋላ ንኡብሸኻ እዩ ጽቡቕ። መገዲ ናይ ሕልና ሰለ ዝኾነ።

ብዚይ ዝኾነ ሓለፉ ወይ ብዚይ ዝኾነ ትጸበ‌ት ብምሕጋዝካ እትረኽቦ ሓገሱ እቲ ዝለዓለ ሓገስ እዩ። ብኸምዚ ድማ ወሽጣዊ ሓገስ ትረኽብ። ወሽጣዊ ሓገስ ምርካብ፣ ኣብ ምድሪ ከሎኻ ጽድቂ እዩ። ጽድቂ ምድሪ ዝገብሮ እዩ ዝኸውን እዩም ዝበሉ መራሕቲ ሃይማኖት። ስለዚ ሓልፈኻ ምጽዋር እምበኣር ብዙሕ ረብሓ እዩ ዘለዎ። እንተዘይ ኮይኑ፣ ንሽኻ በቲ ኣብ ናይ ርእዩ ዝፉንቶፍ ኢልካ፣ ንኽዕለልካን ክበሃለልካን ሚልዮናት ከተፍስስ በቲ ሓደ ሸነኽ ግና ሰኣን ቁንጣሮ ደገፍካ ወገንካ ኣብ ጭንቀትን መከራን ወዲሉ ኩሓድር ዋላ ነቲ ንሽኻ ክትረኽቦ ዝሓሰብካ ባህታ እዩ ዝኸልኣ።

ሓልፈኻ ምጽዋር እምበኣር፡ ምእንቲ ኑብሰኻ ዝግበር እዩ። በቲ ሓደ ወገን እቶም ካጥካ ሓገዝ ዝደልዩ ጽቡቕ ግብሪ ክትገብር ዝዕድሙ እዮም። ረገጽካዮም ኣይትኸዱ። ሓልፈኻ ሓግዝ፡ እትሕገሰሉ ኣጋጣሚ ገሲኻዮ ኣይትሕለፍ።

ሓዊ ግሪኽ

ሰብ ዝብሉዎ መቸም እዛ ሸክና ርእሱ ኣመና እያ ረቃቕን ተረቃቒትን። እቲ ዕሽኑቱ ግና ንዝለምዓሉን ዝጠፍኣሉን ክፈጥረላ ሒኹ ዝብል ምኳኑ እዩ። ግሪኻዊ ሓዊ ገለ ካብ'ቲ ንመጥፍኢ ሰብ ዝመሃዞ እዩ። ኣብ ዘመነ-ግዝኣት ባይዛንታይን ዝዘወተር ዝነበረ ኣባራዒ ኣጽዋር እዩ።

እዚ ኣብ ናይ ባሕሪ ኩናት ዝጥቀሙሉ ዝነበሩ ኣብ ማይ ከይተረፈ ዝቃጸል ዝነበረ ባእታ፣ ዋላ'ኳ ኣብ ዝበዝሓ ሃገራት ብፍላይ ኣብ መስቀላውያን፡ በዚ ቀዳማይ ስሙ ግሪኻዊ ሓዊ ኢሉን ዝጽውዓኦ እንተኾኑ፡ ሮማዊ ሓዊ፡ ፈሳሲ ሓዊ፡ ሓዊ ኩናት፡ ሓዊ ባሕሪን ካልእን ተባሂሉ እውን ይጽዋዕ እዩ። መጢጣ ናብ ጸላኢቲ ብእትውንጭፍ ወይ ብእትጭንጉዕ መሳርሒት ዝትኩስ ሓዊ እዩ ነይሩ። እዚ ዝመናዊ ቴክኖሎጂ መሰረት ዘንጸፈ ኣብ ዓወታት ባይዛንታናውያን ዓቢ ግደ ነበሮ።

ገለ ከም ኣብኑት ዓወታቶም - ድሕነት ኮንስታንቲኖስ ካብ ከበባ ኣዕራብ እዩ። እዚ ክልተ ግዜ ብሳላ እቲ ሓዊ ዝተረኽበ ዓወት፡ ነቲ ግዝኣት ከም ዝሰርር ገይሩዎ እዩ። እዚ ዓወታት እዚ ብዘምጸኦ ተመስጦ ድማ ኣብ'ቲ ናይ ሓዊ ኣጽዋር ከም ኤውሮጳውያን መስቀላውያን፡ ቻይናውያን፡ ሞንጎሎን ከይኣክል እቶም ብሰንከቡ ዝተሳዕሩ ኣዕራብ ከይተረፉ ኣብኡ ኣድህቦ ገበሩ። ከምኡ ዓይነት ክጥቀሙ ጀመሩ። ውሃ ዘበለ ኣጽዋር ኣብ ዘመኑ ዘዛረበ ኣጽዋር እዩ ነይሩ።

ናይተን ሃገራት ግና ብልክዕ ከምቲ ናይ ባይዛንታናውያን ኣይኮናን ተጠቒመን። ንሱ፡ ብጥንቃቐን ብቐረባን እናተሓለወ ብሃገራዊ ምስጢር ዝተታሕዘ እዩ ነይሩ። ስለ'ዚ ብልክዕ ከምኡ ኣይተጠቐማን። እቲ ሎሚ ብኸመይ ተሰሪሑ ትሕዝቶኡ እንታይ እንታይ እዩ ነይሩ ዘይፍለጥ፡ ከም ኖራ፡ ሳልፈር፡ ናፍታ ዝኣመሰሉ ትሕዝቶ እዮም ነይሮም ዝብል ገምጋም ዘለዎ ተባራዒ ሓዊ፣ ዛጊት ከም ኣርእስቲ ኣካታዒ እዩ።

ብኸምዚ ሃልሃልታ ሓዊ ገይርካ ኩናት፣ ዘመናት ቅድሚ እዚ ናይ ግሪኽ ሓዊ ነይሩ እዩ። እዚ ብልጽ ዝበለ ናይ ባይዛንታናውያን ግና ኣብቲ እቲ ንግስነት ብተደጋጋሚ ኩናት ሳሳኒድ ፐርሽያን ካልኦትን ዝተዳኸመሉ እዩ፡ ዋሕስ ናይ'ቲ ንግስነት ኮይኑ ዝመጸኦ።

ምንጪ. Wikipedia

ንሞት ዝበልካዮስ ንህይወት

"ቀዳዊኻ ቀብሪ ኣሎ ነቓሊኻ መርዓ ኣሎ" ቀዲሞም ተባሂሉ እዩ። መቸም ቅሉዕን ሕያዋይን ምኳን ኩሉ ግዜ ኣይከፍእን። ኣመና ጽቡቕ እኳ ደኣ። እቲ ዝኸፍኣ ብግልባጡ ምስ ዝኸውን እዩ። ጠዋይን ሕሱምን ምኳን ደኣ ምስ ኣየናይ ጽቡቕ ክዕጸር። ኣብ ባህልና ግብርኻ ተሰዊኻ ዝበሃል ኣዘራርባ ኣሎ። ቅሉዕ እንተኾንካ ይቐንዖኻ፣ ርጉም እንተኾንካ ድማ መርገም ልጥፍ ትብሎ።

ቀደም መሸላ ይገሰ ኣይነበረን። ኣብ ሓደ ግዜ ግና ርጉም ብዘለበሮ መጸበቒኡ መጺኡሉ። ክልተ ደቂ ሓወቦ ነበሩ ይበሃል። እቲ ሓደ ሕያዋይን ንሱብን እዝጊን ይጥዕሞም በሃላይን እዩ። እንተ እቲ ሓደ ካብ ናይ ወዲ ሓወቦኡ ንእሽተይ ሕያውነት ዘይነብረቶ ገበር እኩይ ነበረ። ሓደ ዕለት ምስ ሰብ ተባኢሰሞ ንወዮ ሕያዋይ ወዲ ሓወቦኡ ተገፋዓልና ስለዝበሉዎ፡ ዓጉብ ክብሎ ከዩ። ዝተሰመዖ እውን ተዛረበ። የግዳስ ንጸገሓሒቱ በረኻ ወፊሩ ኣመት እታ መሸላ ዝዘርኣ ግራቱ ክገብር እንተኸደ ተሓሪሳ ጸንሓቶ። እቲ ኣተሓርሳ ኣብ ክንዲ ኣልግዑብ ኣብልካ፡ ናይ ሃወኽ ጭድድ ጭድድ ኣብልካ እዩ ነይሩ። ኣብ ከምዚ ሓያሎ ተማሒዩ ዝወደቐን ብኣብዑር ተረጊጹ ዝወደቐን ነበሮ።

ወዮ ሕያዋይ፡ በቲ ዘጋጠሞ እምብዛ ጉሃዩ። ደቁ ከተሕግዮሉ ዝዘረፉ ግራት እያ ነይራ። ጽቡቕ በቐላ ንሓልፈ መንገዲ ከይተረፈ እተህንን። ካብ'ቲ ዝተማሕወን ዝተሰበረን ኣልዒሉ ድማ ንዓዲ ብምእታው ኣብ ቤተክርስትያን ከይዱ፡ ዓዲ ኣከቡ ነቲ ተሰኪሙዎ ዝበረ ዓዲ ዝኣተወ መሸላ እናኣርኣየ "ኤህ በሉሉይ" በለ።

"ወደይ ዝኢ ዝጉበር ደኣ ከይተረግመ ርጉም እንደዩ እንታይ ኤህ ክንብለሉ፣ ንዓኻ ምምራቕ ይሕሸና እምበር" ክብሉ ሓደ ሕያዋይ ከም'ዚ ከምኡ ዝኾኑ ዓቢ ዓዲ ተዛረበ። በቲ ዝኾነ ዘዘረኣዩ እምብዛ ጉሃዩ። ዋና ግራት እዚኣ ገይሩ ነቲ ሐዙዎ ናብ ቤተክርስትያን ዝኸደ ኣብኡ ሓዲጉ ናብ ቤቱ ምስ ከደ፣ ናብ'ታ ርጉም ዝሓለፉ ግራቱ ኣይተመልሰን። ጸኒሑ ግና በታ ኣቐዲማ ሰብ ኣዛሪባ ዝበረት ግራት መሸላ፣ ዘረባ ኣብ እዝኑ በጺሑ። ወዮ ዝተሓርሰ መሸላ መጺሰሉ ረኺቡ መሊሹ ጸቢቑ። ንሱ ይኹን ካልኦት ዘዘረኣዩ ኣይኣመኑን። ንእግረ መንገዶም መሸላ ብርኪ ቀቅድሚ ምፍላዩ ከምዚ ምግቦር ንጸቡቑ ምኳኑ ተገዚበ። ጉገራውዩ ድማ ብኸም'ቲ ርጉም ዝሓረሶ ሓረሱ። ንቐውዑ፡ ኣብቲ ዓዲ እዚ ዘይበሃል መሸላ ኣተው ይበሃል።

እንተ ነቲ ወዲ ሓወቦይ ክንሰኻሰ ተገፋዓልና ኢሉመኒ ኢልካ መጺእካ ትዛረበ ኢሉ፣ ሕማቕ ተግባር ዝገበረ ርጉም ወዲ ሓወቦኡ ተግባራቱ ተኸሺሑ። ርጉም ርጉም እዩ ብጽቡቕ እውን ኣይሕገሰን። ብጸባቐ እቲ መሸላ ደም ጠዪሶ። ወረ ጸባቐ እቲ ዝሓረሶ መሸላ ምስ በጽሐ፡ ከም ሰቡ ኣብኡ ከይዱ ረኣየ። ኣብ ክንዲ በቲ ንዕኡ እውን ጽቡቕ ርኽበት ዝኾነ ዝሕገሰ፡ ርእሱ ሐዙ "ዓኽ! ንሞት ዝበልካዮስ ንህይወት" ኢሉ ይበሃል። እዝህ ሎሚ መሸላ ካብ ሸዑ ጀሚሩ ንዳጉሻን ዕፉንን ለኪሙ ይገሱ።

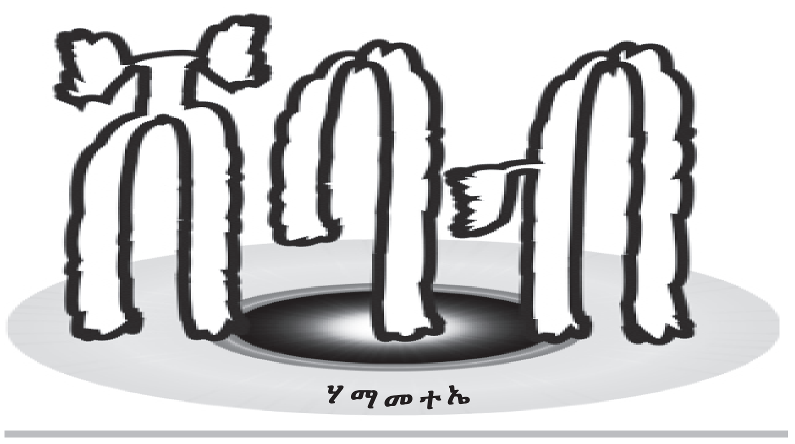

ሓሳባት

ስምዒታዊ ብልሒ

ብንያም ኢሳይያስ

ተክኖሎጂ በጺሕዎ ብዘሎ ደረጃ ንደቂሰብ ጺጋን ሰግኣትን ኩይንና'ዩ ዝርከብ። ቡቲ ናብራ ኣቕሊልዎ ዘሎ ደስታ ክስምዓና ኸሎ በቲ ዝንዓዞ ዘሎ ፍጥነት እንተቐጺሉ ድማ ብመዓር ዝተለኸየ መርዚ ከይከውን ኣብ ጭንቂ ሸሚምና ይርከብ። ኣርተፊሸላዊ ብልሒ ንብዙሕ ዕዮታት ሰብ ክዓሞ ብምኽኣሉ ንብዙሓት ስራሕ ኣልቦ ጌርዎም ይርከብ። ዓለምና ሓድሽ ተክኖሎጂ ትሰንዕ ንደቂሰብ ዝኸውን ሓድሽ ዕዮ ድማ ክትፈጥር ብዘይምኽኣላ ኣብ ኣደራዕ ብምውዳቕ ብድሆ 21ክፍለዘመን ኩይኑ ይርከብ። ነዚ ሽግር ንምስጋር ከኣ ሰባት ሮቦት ክሓኽርዎ ዘይክእሉ ደረጃ ክንስቀል ንግደድ ኣለና። ንሱ ኸኣ ስምዒታዊ ብልሒ እዩ።

ስምዒታዊ ብልሒ ናይ ግዝእርእሰኻን ናይ ካልኦት ስምዒታትን ናይ ምልላዩን ምምሕዳርን ዓቕሚ ማለት'ዩ። ናይ ስነልቦና ኪኢላታት ኣብ ዝሁብዎ መግለጺ ዘይምስምማዕ እኳ እንተ'ለዎም ብውሕዱ ግን ኣብ ሰለስተ ክእለታት ወይ ሞያዊ መግለጺ ይሰማምዑ። ንሳተን ከኣ፥ ስምዒታዊ ንቕሓት፡ እዚ ማለት ከኣ ናይ ወከፍ ስምዒት ምልላዩን ምፍላጥን ክእለት፣ ክእለት ምቍራን ስምዒት ኣብ ኣተሓሳስባን ምፍታሕ ግርጭትን፣ ክእለት ምምሕዳር ስምዒትካን ስምዒት ካልኦትን ኩይኑ ኣብ ኣገዳሲ እዋን ደስታ ምፍጣርን ንሰባት ምህዳእን እዩ። ስምዒታዊ ብልሒ ምስ ዝጥረ ኣብ ማሕበራውን ክቡብያውን ጉዳያት ደረጃ ብምውሳኹ፡ ብሉጽ ዓርኪ፡ መራሒን ኣፍቃሪን ከም ትኸውን ብምግባር ብልሒ ዘበርኽ'ዩ።

ጃስቲን ባሪሶ ዝተባህለ ምሁር፡ ስምዒታዊ ብልሒ ኣብ ዕለተዊ ህይወትና ብኸመይ ይግሃድ ዝብል ሕቶ ብምብጋሱ፡ ክልተ ዓመት ዝወሰደ መጽናዕቲ ኣካይዱ። ብድሕር'ዚ ድማ 'ክስተት ስምዒታዊ ብልሒ ኣብ ህልውቲ ዓለም፡' ብምባል ዓሰርተው ሰለስተ ነጥብታት ዘርዚሩ። እቶም 13 ነጥብታት ይስዕቡ፤

1. ብዛዕባ ስምዒት ምሕሳብ

ስምዒታዊ ብልሒ ብማሕበራውን ግዝእርእሰኻ ንቕሓት ይፍልም። እዚ ማለት ከኣ ክእለት ናይ ምልላይ ስምዒትን ጽልዋኡን ኣብ ግዝእርእሰኻን ካልኦትን ይፈጥር።

እቲ ንቕሓት ብኣስተንትኖ ይፍልም። እዞም ዝስዕቡ ሕቶታት ድማ ተፍልጥ፤

• ስምዒታዊ ሓይለይ እንታይ'ዩ? ድኽመተይ'ከ?

• ህልው ኵነተኣእምሮ ንኣተሓሳስባይን ዝህቦ ውሳነታተይን ብኸመይ ይጸልዎ?

• ጽልዋኡ እንታይ'ዩ? ካልኦት ከ እንታይ ይብሉን ይገብሩን?

እዞም ሕቶታት ዋጋ ዘለዎ ኣጠማምታ ብምፍጣር ናብ ረብሓ ክትውዕሎም ይሕግዙኻ።

2. ደውታ

ብዙሕ ቅድሚ ምዝርብካ ወይ ምትግባርካ ሕሰብ ወይ ዝግ በል ክብሃል ንሰምዕ ኢና። እዚ ብሓሳብ ቀሊል ብትገባር ግን ከቢድ'ዩ። ደውታ ኣብ ወቕታዊ ስጉምቲ ወይ ህንዱድ ስጉምቲ ዘድሕን'ዩ። ብኻልእ ኣበሃህላ ደውታ ኣብ ግዝያዊ ስምዒታት ተበጊስካ ህንዱድ ቀዋሚ ውሳነ ኣብ ምፍጻም የድሕነካ።

3. ቃልሲ ንምቍጽጻር ኣተሓሳስባ

ኣብ ህልው ኵነታት ስምዒት ናይ ምቍጽጻር ተመኩሮ የብልካን። ግን ኣብ ኣተሓሳስባኻ ኣድህቦ ብምግባር ብስምዒትና ተደሪኽና ኣብ ንገብሮ ግብረመልሲ ምቍጽጻር ክንገብር ንኽእል ኢና። እዚ ከምቲ “ርግቢት ኣብ ርእስኻ ንኸይትዓልብ ኣይትኽልክላን ኢኻ፡ ኣብ ርእስኻ ቤት ንኸይትሰርሕ ግን ክትዓግታ ትኽእል ኢኻ፡ ” ከም ዝብሃል'ዩ። ስለዚ ኣተሓሳስባኻ ንምቍጽጻር ዝግበር ቃልሲ፡ ጊላ ስምዒታትካ ኣብ ምዃን ኣድሒኑካ፡ ምስ ዕላማኻን ክብርኻን ተወሃሂድካ ክትነብር ምግባር ማለት'ዩ።

4. ኣብ ነቐፌታ ምኽሳብ

ኣሉታዊ ግብረመልሲ ዘድስቶ ሰብ መቸም የለን። ግን ነቐፌታ ዋላ'ውን ብኣሉታዊ መንገዲ ይመሓላለፍ፡ ናይ ምምሃር ዕድል ይፈጥረልና'ዩ። ዝወሃቡ መልስታ ጉድለት ክህልዎም ዝኽእል እኳ እንተኾኑ፡ ካልኦት ብኸመይ ይርድእዎ ንኽትፈልጥ ግን ኣፍደገ ዝኸፍት'ዩ።

ኣሉታዊ ግብረመልሲ ምስ እንቕበል ስምዒት ንምርግጋእ ዕድል ብምሃብ ንኩበሰና፡ ከመይ ገይሩ እዚ ብሉጽ ክገብረኒ ይኽእል? ኢልና ንሕተታ።

5 ቅንዕና ምንጽብራቕ

ቅንዕና ማለት ኵሉ ምስጢራት ግዝእርእሰኻ ምስ ኩሉን ወትሩን ምክፋል ማለት ኣይኮነን። እንታይ ማለት ምዃንካ ምዝራብ ዘይኮነ፡ ትርጉም ምግላጽን ምስ ክብርኻን መትከላትካን ምጥባቕን ማለት'ዩ። ኵሎም ስምዒትካን ኣተሓሳስባኻ ብምክፋልካ ሰባት ዘይከድንቑኻ ይኽእሉ'የም። እቶም ዝምልከቶም ግን ኣይክሓልፍዎን'የም።

6. ስምምዕነት ምግሃድ ወይ ምንጽብራቕ

ስምምዕነት ምርኣይ ማለት ንናይ ካልኦት ሓሳባትን ስምዒትን ብምርዳእ ርክብ ምፍጣር ዘጠቓልል'ዩ። ኣብ ክንዲ ንኻልኦት ፍርዲ ወይ ሕላገት ምሃብ ነገራት ብዓይኖም ክትርእይ ምኽኣል ማለት'ዩ። ስምምዕነት፥ ግድን ምስ ናይ ካልኦት ኣመለኻኽታ ምስምማዕ ማለት ኣይኮነን። እንታይ ድኣ ዕምቈ ዝበለን ዝተኣሳሰረን ዝምድና ንምፍጣር ምጽዓር'ዩ።

7. ኣድናቖት ምሃብ

ብምሉእና ኣድናቖትን ኣፍልጦን ንደሊ ኢና። ኣድናቖት ምሃብ ድማ ናይ ካልኦት ሰባት ጽቡቕ ጐድኒ ኣድህቦ ብምግባር'ዩ ዝጅምር። ኣብ ዝተወሰነ ኵርናዕ ብምትኳር ንሰባት ጽቡቕ ጐድኖም ከም ዝርእ'ዩ እንተጌርካዮም፡ ውሑስን ብሉጽን ዝምድና ክፍጠር ይኽእል።

8. ሓጋዚ ርእይቶ ምቕራብ

ኣሉታዊ ግበረመልሲ ስምዒት ሰባት ናይ ምጕዳእ ልዑል ክህሎት ኣለዎ። ነዚ ተገንዚብና ሃንጺ ርእይቶ ምስ ንሁብ፡ ንተወሃቢ ኪኖ ሕማቕ ጐድኑ ነቲ ጽቡቕ ጐድኑ ንኽርኢ ኣዝዩ ይሕግዝ።

9. ይቕሬታ

ይቕሬ ንኽትብል ሓይልን ትብዓትን የድሊ። ይቕረ ምባል ውርደትን ሰባት ኣብ ልዕሌና ዕብላለ ዘንጸባርቐሉን ኩይኑ ይሰምዓና'ዩ። ስምዒታዊ ብልሒ ግን ይቕረ ምባል ወትሩ ናይ ጌጋ ምልክት ከም ዘይኩነ ክንግንዘብን፡ ንኢጎኻ ቀቢርካ ንዝምድና ክንድምንታይ ዋጋ ትህቡ ዘመልክት'ዩ።

10 ሕድገትን ምርሳዕን

ምስ ኵራኻ ምንባር፡ ማለት ልክዕ ካራ ኣብ ቍስሊ ምስኳዕ ማለት'ዩ። ንኡበሰኻ ምስ ቂም ምንባር ንኸይትምሓየሽ ወይ ከይትሓዊ ዕድል ምኽላእ እዩ። ሕድገትን ምርሳዕን ግን ንኡበሰኻ ካልኦት ስምዒትካ ጅሆ ሒዞም ንቕድሚት ንኸይትኸይድ ንኸይዓግቱኻ ዝከላኸል እዩ።

11. ግዴታኻ ምውጻእ

ሎሚ ሎሚ ዝኣተኻዮ ስምምዕን መብጽዓን ምጥሓስ እናተለምደ ዝኸይድ ዘሎ'ዩ። ምናልባት ንስድራኻ ወይ ንወሳኒ ናይ ንግዲ ቘጸራኻ ክትብል ምስ ኣዕሩኽትኻ ክትገብሮ ዝኣተኻዮ ናይ ምሸት ቈጸራ ክትዝርዞ ጸገም የብሉን። ግን ኣብ ዝንኣሰን ዝዓበየን ጉዳያት ቃል ምዕቃብን ግዴታኻ ምውጻእን ዓቢ ወይ ሓያል ዝና ንተኣማንነት ብምፍጣር ዋጋ ይውሰኸልና።

12 ሓገዝ ንሃብ

ዝበጻሕናዮ ናይ ትምህርቲ ደርጃ፡ ዝጨበጥናዮ ዓወታት ምልስ ኢልና ንዘክሮ። እቶም ንዓወትና ልዑል ተራ ዝተጻወቱ ሰባት ንዘክሮም። ኣብ ጉድኖም ኳንና ክንድግፎም ኣይንመርጽንዶ? ከምቲ ንዓና ዘድልየና ንኻልኦት ናትና ሓገዝ ከም ዘድልዮም ንፈልጥዶ? እዚ ጻውዒት ምስ ነተግብር ወይ ምስ ንርዳእ እምነት ብምህናጽ ብዙሓት ሰባት ኣሰርና ተኸቲሎም ክስዕቡና ክድርኽ'ዩ።

13. ንኡበሰኻ ካብ ስምዒታዊ ውዲት ተኸላኸለላ

እቲ ጸላም ሸነኽ ናይ ስምዒታዊ ብልሒ፡ ሰባት ንናይ ግዝእሶም ኣጀንዳ ወይ ስሱዕ ሓጕስ ክበሉ ንስምዒት ሰባት ከም ቃሕትኦም ክዘውርዎ ዝኽእሉ ምዃኖም'ዩ። ስለዚ ከምዚ ዓይነት ተግባር ኣብ ልዕሌኻ ከየጋጥም ስምዒታዊ ብልሕኻ ቀጻሊ ብምብራኽን ብምብላሕን ካብ ስምዒታዊ ውዲታት ተኸላኸል።

ኣእግሪ–መገዲ

ስም ይመርሕ ጥዋፍ የብርህ

ነዊሕ ዝገበረ ትዕዝብተይ እዩ። ኣብ ውሽጢይ ኣብ ዝበላላዕ ውሑድ ኣይገበረን። ነገረ ዓይኒ ኮይኑ ኣብ ምርኣይን ኣብ ምንባብን ሰጊጥ ዝብል ኣይኮንኩን። ትዕዝብቲ፡ ምስ ህይወትን ምንባርን ጎድኒ ጎድኒ ዝጓዓዝ ኣብ ኣገዳሲቲ ናይ ህዋሳት መሳርሒ እዩ። ምስትውዓል ማለት፡ ኑበሰኻን ከባቢኻን ምፍላጥ እዩ። ወትሩ ኣብዚ ናብዚ ኤርትራ ኣብ ዝገሸሉ ኢጋጣሚ፡ ኣብ ገለ ገለ ኣውቶቡሳት ኣስማተን ምስ ነቡበኩ ኑብሰይ ብፍርሒ ግንቦንብ እናበለኒ ይስቀለን፣ እዘን ኣውቶቡሳት መለለይ ስም ኣብ ቅድሚተን ብጽባቐን ብፍሩይን ጽሕፈት ዝተጻሕፈን ብበሕቲ ዘውነና መጓዓዓያ ምድሪ ናይ ዓድታት ኣውቶንሳት እዩ።

ስም መፍለዪ ወይ መጸውዒ እዩ። ኣብ ብድፍኑ 'ሰብ' ኢልካ ትጽውዖ፡ ቡቲ ኣቦኡን ኣደኡን ዘጠምቕዎ ስም ምስ እትጽውዖ ኣብ ብዙሓት ሰባት ንሱ ጥራይ እዩ ቁሊሕ ዝብለካ። ምኽንያቱ መለለይት ስሙ ስለ ዝኾነት። ከምቲ ኣብ መእተዊ ዝተንከፍኩዎ ብዛዕባ ኣስማት ደቂ ሰባት ኣይኮንኩን ክዛረብ ደልየ ዝለኹ። ዛዕባይ ብዛዕባ ህዝባዊ መጓዕዝያ ብበሕቲ ዘውነና ኣውቶቡሳት እዩ። ቡቲ ክልሊያሉ ብምባል ዋናታተን ስም ዘጠምቕወን ዝብሎ ሓሳባዊ ትዕዝብቲ ኣሎኒ። ከም ዝፍለጥ ወዲ ሰብ ጽቡቕ ስለ ዝምኑ ንሱ ዝወልዶም ውሉድ ንጽቡቕ ፋል ዝመርሖ፡ ምስ ህይወቱ ምትእስሳር ዘሎዎ ስም እዩ ዘውጽኦ። ንብረት ማለት ከኣ ዳርጋ ምስ ውሉድ ዝተሓላዘ እዩ፣ እቲ ምንታይ ኣብ ህይወትካ ዝጻወቶ ተራ ምስ ናብራን ምንባርን ሓቢሩ ዝኸይድ ስለ ዝኾነ። ናይዘን ናይ ብሕቲ መጓዓዝያ ምድሪ ኣውቶቡሳት ወርትግ ኣብ ዝርእየን እየ ዝግረም። ኣስማተን ምስ ነቡቦካ ኩሉ ኑበሰ ሲጋካ እዩ ግንቦንብ ዝበለካ። ከይፈተኻ ብዛዕባአን ክትሓስብ ትግደድ። ምኽንያቱ ኣስማት ናይ ገለ ገለ ኣውቶቡሳት ኣመና እዩ ዘፍርሓካ። ናይ ገለ ገለ ድማ ጽቡቕ ስምዒትን ፋልን የሕድረልካ። ንገለ ኣብኡት ኣስማት ናይ ገለ ኣውቶቡሳት ክጠቅስ ክፍትን።

“ሓርገጽ” እዚ ስም ምስ እትሰምዕ መቸም እቲ ኣብ ማይን መሬትን ዝነብር ኣዝዩ ሓደገኛ ዝኾነ እንስሳ'ዩ። ንሱን ኣስናኑን ምስ ንውሓት ኣፉን'ዩ ኣብ ቅድሚ ዓይንኻ ዝቐጀለካ። ኣብ ሓርገጽ ምሕረት ዝረክብ ዝኾነ ትንፋስ ዘሎዎ ፍጡር ፍጹም ዘይሕሰብ እዩ።

“ሓራስ ኑብሪ” ኑብሪ ማለት ኣብኡቶም ዝሓሰሙ እንስሳ ዘገዳም እዩ። ሓራስ ኑብሪ ከኣ እታ ዝሓሰመት ንደቃ ውሕስነት ክትብል ኣዚያ ጨካን እትኸውን እንስሳ እያ። ኣብ ኢድ ሓራስ ኑብሪ ዝኣተወ ፍጡር ኣኺልዎ።

“ኑብሪ ጎልጎል (ቺታ)” ኑብሪ ጎልጎል እቲ ኣብ ዓለም ብጉያ ዝዓረገ ዘይብሉ እንስሳ ዘገዳም እዩ። እዛ ኣውቶቡስ ቅልጥፍቲ ስለ ዝኾነት ኣይተርፍን 'ኑብሪ ጎልጎል' ክብሉ ምስ ባህራ ዝኸይድ ስም ዘውጽኡላ።

“ሓኻራት” መስደመም እዩ። ቅጥራን ገዲፋ ጎቦ ጎቦ ስለ እትሓኩር'ዶ ይኸውን ሓኻራት ኢሎማ።

“ጥሕሻ” እዚ ንሓደ ሓያል ዝኾነ መግለጺ ብርትዐኡ ዝወሃብ ቅጽል እዩ። እዛ ኣውቶቡስ ብቕድሚኣ ዝጸንሐ ዘበለ ብሓይላ ስለ እትጥሕሶ'ዶ ይከውን 'ጥሕሻ' ኢሎም ዘጠመቕዋ?

“ዘመን” ናይዚኣ ምናልባት ኣብ እትሰርሕ ጀሚራ ኣብ ኣገልግሎት ኣብ እትውዕል ሓደ ዘመን ዕድመ ምሉእ ኣቑጺራ ስለ እትኸውን'ዶ 'ዘመን' ዝብል ስም ዝሃብዋ።

“ታይገት፡ ሽላ” እዚኣ ክልተ ኣስማት እዩ ዘለዋ። ታይገርን ሽላን። ታይገር፡ ሓያል ኑብሪ እዩ። ምናልባት ከም ናቱ ሓይሊ ይህልዋ ይኸውን። ታይገር ክብሃል እንከሎ ኣብ እንስሳ ዘገዳም ኣዝዩ ተፈራሒ ኣብ ዓሌት ኑብሪ እዩ። እቲ ካልኣይ ስማ ሽላ እዩ። ሽላ ኣብ በረርቲ ኣዕዋፍ ኮይኑ መንዛዒ ዝኾነ እንስሳ እዩ።

“ኣንበሳ” ርእሲ ኩሉ ሓያል ናይ እንስሳ ዘገዳም እዩ። እዛ ኣውቶቡስ ኣብ ኩለን ኣውቶቡሳት ዝበርተዐት'ዶ ኮይና 'ኣንበሳ' ዝብል ስም ዝሃብዋ?

“ሲና” ናይዚኣ ፍልይ ዝበለ እዩ። ሲና ኩብልዋ ዘኽኣሎም ምኽንያት እንታይ እዩ? ሲና ንእስራኤል ግብጺን ዘራኽብ ስም ኣከባቢ እዩ። ምድረበዳ'ውን እዩ። እንታይ ንምባል'ዮም ደኣ 'ሲና' ኢሎማ?

ኣብዘን ኣብ ላዕሊ ዘርዚረየን ዘለኹ ኣስማት ጽቡቕ ፋል ዘለዎ ስም እትውንን ኣውቶቡስ የላን። ኣብዚኦን እንታይ ክትጽበ ትክእል? እስከ ሕጂ ኣንጻር ናይዘን ኣብ ላዕሊ ዘለዋ ጽቡቕ ፋል ዘለዎ ስም ዝሓዛ ንርአ።

“ራሕሲ” እዚ ስም'ዚ ስም ከም ዝሕብሮ ንጥሉል ነገር ዝገልጽ እዩ። እዛ ኣውቶቡስ ኣብ ናብራኡን ህይወቱን ራሕሲ ክትፈጥረሉ ብምምናይ እዩ ንእዝዚ ክትሰምየ ደስ ዝብል ዘይኩርኩሕ ስም ዝሃባ።

“ጻዕዳ ርግቢት” ናይ ብሓቂ መተካእታ ዘይብላ ስም እያ። ኣብ ዓለም ጻዕዳ ርግቢት መግለጺት ናይ ሰላም ኣርማ እያ።

“መኽሰብ” ዝጽላእ ስም ኣይኮነን። ኣብ ስራሕ ዓለም ኣብ እትውፍር ጀሚሩ ከሲቡ ይኸውን 'መኽሰብ' ኢሉ ስም ዝሃባ።

“ቅሳነት” ኣብ ቅሳነት ዝዓቢ እንታይ ኣሎ? ኣብ ህይወቱ ቅሳነት ዝደሊ ወይ ዝምነ ሰብ ንውሉዱ ቅሳነት ኢሉ ከጠምቖ ይረኣ እዩ። እዛ ኣውቶቡስ ልክዕ ከም ውሉዱ ብምርኣይን ኣብ ናብራ ቅሳነት ስለ ዝሃበቶም ይኾኑ 'ቅሳነት' ኢሎም ዝሰመይዋ።

“ድሌት” ድሌት ዘይብሉ ሰብ የለን። ኩሉ ዘዘምኖ ክረኽቦ ይደሊ እዩ። ነዛ ኣውቶቡስ ኣብኒ ናብን ህዝቢ ክተመላልስ ድሌት ስለ ዘለዎም ይኸውን፣ ባህጊ ውሽጦም ንምግላጽ'ዶ'ሞ ይኸውን ድሌት ኢሎም ዘጠመቕዋ።

“ኣቲ ውዲ” ማይናስ እዩ ዝገብር ዘሎ። ብጥበባዊ ፈጠራዊ ስርሓቱ ዝፈጠሮ ቋንቋ ድሮ ኣብ ስም ምጥማቕ በጺሑ ነዛ ኣውቶቡስ “ኣቲ ውዲ” እነሆት ቦኾሪ ኮይና ተሰይማ። ካልእ ምስ እምነት ዝተተሓዘ ስም ዘለወን ኣለዋ። ንኣብነት ከም ማርያም ጥንቁላሓስ፡ ቅዱስ ሚካኤል፡ መድሃኒ ኣለም ሓልወኒ፡ ቤተ ልሄም፡ ማርያም ደብረ ሲና።

እዚ ኣስማት'ዚ ኣብ እምነት ዝተጸግዐ ናብ ጽቡቕን ሰናይን መንገዲ ዝመርሕ እዩ። ብዛዕባ ሃገራውነትን ክብሪ መሬትን ዝገልጽ ኣስማት ዘውንና'ውን ኣለዋ። ከም ፈንቅል፡ ዋርሳይ፡ ገመል፡ ጃጓር፡ ጓለ ባት፡ ወሓዚት ሩባ ሓዳስ፡ ግርማ ዓዲ፡ ጓል ደንደን፡ ጓል ኤርትራ። ኣስማት ናይ ደቀንስትዮ ሃገርናን ወጻእን ስም ዝሓዛ ኣውቶቡሳት ኣለዋ፤ ሰለማዊት፡ ሃና፡ ብስራት፡ ዘቢብ፡ ሽዊት፡ ወጋሕታ፡ ሳሳብሪና፡ ልዋም፡ ዊንታና፡ ዳናይት፡ ከዋኒት፡ ንግስቲ ንህቢ፡ ናዝሬት፡ ሩፍታ፡ ኮኾብ። እዚ ስም እዚ ዝጉዳእ ስም ኣይኮነን፣ ዋላ'ኳ ትርጉም ይሃልዎ ንዓይኒ ይኹን ንእዝኒ ኣብ ትዕዝብቲ ኣየእቱን እዩ።

ስም ምውጻእ ቀሊል ነገር ኣይኮነን። ስም ምውጻእ ኣብቲ ዓቢ ቀላሕታ ዘድልዮ ጉዳይ እዩ። ልክዕ እዩ ኣስማት ብውክልና ናይ ምውጻእ ኣብ ቀደም ዝነበረን ዘሎን ልምዲ እዩ። ኮይኑ ግን ዋላ'ኳ ስም ንስም ጥራይ'ምበር ኣብ ተግባር ዝእመንን ዝፍረድን ይኹን፡ ኑቲ ሒዝናዮ ዘለና ሓላፍነት ናይ ህዝቢ ብምዃኑ ኣብ ትዕዝብቲ ዘእቱ ስም ምውጻእ ግን ኣይግድን። ከምቲ ኣቦዋት ክምስሉ “ስም ይመርሕ ጥዋፍ የብርሁ” እዩ ቀንዲ ነግሩ ትዕዝብተይ።

ኮኾብ ተኽስተ/ ሜካ 74 ኣስመራ

ስፖርት

ኤርምያስ ገብረልዑል ermileul@gmail.com

መደብ ጸወታ
ሎሚ
ዩሮፓ ሊግ
ዳይናሞ ኬቭ - ቸልሲ 8፡55
ሬድ ቡል - ናፖሊ 8፡55
ክራስኖዳር - ቫለንሲያ 8፡55
ኣርሰናል - ሬንስ 11፡00
ኢንተር - ኢንትራፍራንክፈርት 11፡00
ቪያሪያል - ዜኒት ሴንት ፒተርስበርግ 11፡00

ኣርሰናል፡ ካብ ዓዘቕቲ . . .

ኣብ ግጥም ቀዳማይ እግሪ ናብ ፈረንሳ ተጓዒዛ ኣብ ዘዐደደቶ ግጥም ዩሮፓ ሊግ ብሬንስ 3-ብ1 ዝተሳዕረት ኣርሰናል፡ ሎሚ ምሸት ኣብ ሜዳኣ ኢማራትስ ናይ ካልኣይ እግሪ ንጥፈታታ ከተካይድ እያ። በቲ ናይ ቀዳማይ እግሪ ወጽኢት፡ ኣሰልጣኒ ሬንስ ጁልየን ስቴፋን ጋንታኡ ናብ ዝቕጽል ዙር ንምሕላፍ ሓደ እግራ ምዝላላ ይተንትን። ብመንጽሩ፡ ዝሓለፈ ሰንበት ንማን ዩናይትድ 2-ብ0 ብምስዓራ ሞራል ተጻወትታ በሪኹ ምህላዉ ንዘበርሃ ኣርሰናል፡ ኣብ ሜዳኣ ከተመዝግቦ ብዘጸንሐቶ ዓወት፡ ዚ ናይ ሎሚ ምሸት ጸወታ ሳዕሰዋይ ኢድ ሒዛ ክትወጽእ ከምእትኽእል ዝሕብሩ እውን ኣይተሳእኑን።

መቕጸዕቲ ዝተዘከየሉ ተጻዋታይ ኣርሰናል ላካዜት፡ ዚ ናይ ሎሚ ምሸት ጸወታ ድልዊ ምህላዉ ይንገር። ይኹን እምበር፡ ኣብ ቀዳማይ እግሪ ብቐይሕ ካርድ ካብ ሜዳ ዝወጸ ሶክራተስ ፓፓስታፖለስ ኣብዚ ግጥም'ዚ ዘኾነ ኣበርክቶ ከምዘይህልዎ ብኢጋኡ ተረጋጊጹ ኣሎ። ብተመሳሳሊ ኣብ መጉዳእቲ ዝርከቡ ሄክቶር በለሪን፡ ሮብ ሆልዲንግን ዳኒ ወልበክን እውን ሎሚ ምሸት ከምዘይሰለፉ ጋዜጣታት ዓዲ እንግሊዝ ኣብ ናይ ትማሊ ሕታማተን ኣፍሊጠን።

ብወገን ፈረንሳዊት ክሉብ ሬንስ፡ ኩሎም ተጻወትቲ ዚ ናይ ሎሚ ምሸት ጸወታ ድሉዋት ምህላዎም ይሕበር። እቶም ኣብ ቀዳማይ እግሪ ምስ ቀዳሞት 11 ዝተሰለፉ ተጻወትቲ፡ ሎሚ ምሸት እውን ተመሳሳሊ እጃም ከምዝህልዎም ብኢጋኡ ይግመት።

ኣብ ዝሓለፈ እዋን ኣብ ሜዳኣ ኣብ ዘዐደደተን ሸሞንተ ጸወታታት ክልተ ሸቶታት ከተመዝግብ ዘጸንሐት ኣርሰናል፡ ሎሚ ምሸት እንተውሓደ 2-ብ0 ምስ እትዕወት ናብ ዝቕጽል መድረኽ ክትሓልፍ እያ። ይኹን እምበር፡ ኣብ ምጥቃዕ ዘደንቕ ጸወታ እተኽእል ሬንስ፡ ሓንሳብ ንልዕሊ ኣርሰናል እንተደኣ ደፈረ፡ ንኸዕዛ ኣርሰናል ቡዓሊ ከምእትገብሮ ዝምጉቱ እውን ኣይተሳእኑን።

ሪያል ማድሪድ
ሃትሪክ ንዝሰርሐ ሮናልዶ ትናፍቖዶ ትህሉ?

ብቕድሚ ትማሊ ኣብ ዝተኻየደ ግጥም ካልኣይ እግሪ ሻምፕዮንስ ሊግ ኤውሮጳ፡ ጁቬንቱስ፡ ተጻዋታያ ሮናልዶ ብዘሰርሖ ሃትሪክ ንኣትሌቲኮ ማድሪድ 3-ብ0 ብምርታዕ ብድምር ወጽኢት 3-ብ2 ዓወት ናብ ዝቕጽል መድረኽ ሰጊራ። ድሕሪ እቲ ግጥም፡ ምስ ክሉብ ሪያል ማድሪድ እትደናገጽ ጋዜጣ ማርካ፡ "ሮናልዶ 3 - 0 ኣትሌቲኮ ማድሪድ" ክትብል ነቲ ዓወት ገሊጻቶ።

ኣብቲ፡ ሮናልዶ ክልተ ሸቶታት ብጸወታ፡ ሓንቲ ድማ ብፍጹም ቅላዕ ሃትሪክ ኣብ ዝሰርሓሉ ግጥም ዘርኣዮ ናይ ምዕዋት ወኒ፡ ዘገጸበርቖ ብቐዓት . . . ኮታ ሓፈሻዊ ምንቅስቓሱ፡ ጁቬንቱስ ንዘወጸኣትሉ 99.2 ሚልዮን ፓውንድ ዝመልሰትሉ ፍጻመ ኮይኑ እዩ ቀሪቡ። ምስ ክለባት ማንቸስተር ዩናይትድን ሪያል ማድሪድን ብምኻን ኣብዚ ውድድር'ዚ ዝደመቐ ሮናልዶ፡ ትማሊ ኣብ ታሪኽ ናይዚ ውድድር ንዘጸንሖ ክብረታት እውን ክብ ብምባል ስሙ መሊሱ ኸሊዑ ኣሎ።

ብቕድሚ ትማሊ መበል 160 ናይ ሻምፕዮንስ ሊግ ኤውሮጳ ጸወታኡ ዘዐደደ ሮናልዶ፡ ንብዝሒ ሸቶታቱ ናብ 124 ኣብጺሑ። ሰለስተ ዕጽፊ ናይቲ ሰለስተ ግዜ ኣብ ግጥም ፍጻመ ዝጸሓፈት ኣትሌቲኮ ማድሪድ ዘመዝገበቶ ብዝሒ ሸቶታት ምኻኑ እዩ። ኣብዚ ውድድር'ዚ ብዘመዝገቦ ብዝሒ ሸቶታት ከም ሳህመት ጸብለል ዝበለ ሮናልዶ፡ ካልኣይ ተርታ ንዝተሰርዐ ሊዮኔል መሲ ብ18 ሸቶታት (ብዘይ ናይ ትማሊ ጸወታ) ጸብሊሉ ኢሉዎ ይርከብ። ብሓፈሻ ኣብ ነፍሲ ወከፍ ጸወታ 0.78 ሸቶታት እናቖጸረ ዝተጓዕዘ ሮናልዶ፡ ኣብ ግጥማት ኣውዲቕካ ምሕላፍ ዝቖጸሮ ብዝሒ ሸቶታት ናብ 63 ብምድያብ እውን ዝወዳደሮ ተጻዋታይ ክሳብ ለይቲ ሎሚ ኣይተረኸበን።

ብዘወሰኸ፡ ብርእሱ ብምምቃዑ፡ ብናጻ ቅላዕ፡ ፍጹም ቅላዕን፡ ካብ ክሊ ልዑት ኣንጻር ጋንታታን ወጻኢን ኮታ ካብ ዝተፈለየ ክሊ ሜዳ ሸቶ ናይ ምምዝጋብ ዓቕሚ ዘለዎ ሮናልዶ፡ ንደቂ ጋንታኡ ውዱኣት ንሸቶ ዝኾና ኮዓሶ ኣብ ምቕባል እውን ዝወዳደሮ የለን። 44 ኮዓሶ ንሸቶ ዝኾና ብምቕራብ ልዕሊ ማንም ተጻዋታይ ይሰርዕ።

ዝሓለፈ ማዕከረም፡ ባርሴሎና ንፒኤስቪ 4-ብ0 ኣብ ዝሰዓረትሉ ጸወታ፡ ሊዮኔል መሲ ሻሙናይ ሃትሪክ ውድድር ሻምፕዮንስ ሊግ ኤውሮጳ ምምዝጋቡ ይዝከር። ብቕድሚ ትማሊ ድማ ሮናልዶ ነዚ ብዝሒ'ዚ ክመዓራረዮ ክኢሉ ኣሎ።

ኣብዚ ክብረወሰን'ዚ ፍሉይ ዝገብሮ ነገር እንተደኣ ሃሊዩ ኣብ ዓመተ ስፖርት 2016/17፡ ሮናልዶ ኣብ ሰኪዔት ባየር ሙኒክን ኣትሌቲኮ ማድሪድን ዘመዝገቦን ሃትሪክ ኣብ ናይ 14 መዓልታት ፍልልይ ምንባሩ ብፍሉይ የጸውዕ። ልዕሊ ኹሉ ሮናልዶ ኣብ ዓመተ ስፖርት 2015/16 ሰለስተ ሃትሪክ ብምስራሑ ልዕሊ ኹሎም መዘኑኡ ጸብለል የብሎ። ሮናልዶ ኣብ ታሪኽ ግጥም ፍጻመ ሻምፕዮንስ ሊግ ሸቶታት ብምምዝጋብ ዝወዳደሮ ኣይተረኸበን። እዚ ፖርቱጋላዊ ተጻዋታይ ኣብ 2008 ምስ ማን ዩናይትድ፡ ኣብ 2015/16 ከምኡ ድማ 2016/17 ግጥማት ፍጻመ ሸቶ ዘመዝገበ እንኮ ተጻዋታይ ናይዛ ዓለም እዩ።

ኣብ 1992፡ ካብ ዋንጫ ኤውሮጳ ናብ ሻምፕዮንስሊግ ድሕሪ ምቕያሩ፡ ሓሙሽተ ግዜ ዚ ጽዋእ ዋንጫ ሻምፕዮንስ ሊግ ኤውሮጳ ዘልዓለ ተጻዋታይ እንተሃለወ፡ ሮናልዶ እዩ።

ዝሓለፈ ዓመት፡ 15 ሸቶታት ንሪያል ማድሪድ ዘበርከተ፡ ብሓፈሻ ድማ ኣብ 105 ጸወታታት 101 ሸቶታት ዝዛ እሰጳኛዊት ክሉብ ዘቖጸረ ወዲ 34 ዓመት ሮናልዶ፡ ኣብዚ ሕጂ እዋን ቤታ ማድሪዳዊት ክሉብ ይናፈቕ ዶ ይህሉ ዝብል ትንታነ ልዕሊ ካልእ እዋን ዛይዱ ይርከብ።

ድሕሪ ምውጻእ ሮናልዶ፡ ካብ ናይ ሎሚ ዘመን ውድድር ኮፓ ደል ረይ እሰጳኛ ዝተገለፈትን ኣብ ውድድር ላሊጋ ድማ ካብ መራሒት ባርሴሎና ትሑታ እትርከብን ሪያል ማድሪድ፡ ብኣያክስ ድሕሪ ዝወረዳ ስዕረት ውድድር ሻምፕዮንስ ሊግ ኤውሮጳ፡ ብቕድሚ ትማሊ ንኣሰልጣኒኣ ሳንቲያጎ ሶላሪ ኣፋንያ ዚዳን ኣብ መንበር ምዕላም መሊሳቶ ትርከብ።

ትሑት ወጽኢት ምስ ዝምዝገብ፡ ብቑዓምነት ዓላሚ ዘቢርር ፕረዚደንት ሪያል ማድሪድ ፍሎረንቲኖ ፐረዝ፡ ዝሓለፈ ዓመት፡ "ሮናልዶ ዕድመ ብምድፋኡ፡ ብቕዓቱ ክንድል እዩ" ብዝብል 'ግጉይ' ግምት ናብ ጁቬንቱስ ኣሕሊፉ ከምዝሃቦ ሓያለ ተንተንቲ ይሰማምዑ። ይኹን እምበር፡ ሮናልዶ በዚ ዘርኣዮ ዘሎ ብቕዓት፡ ክሳብ ወዲ 40 ዓመት እውን ከይሰልክየ ብዝዋዓእ ብቕዓቱ ከምዝርኢ'የም፡ ሪያን ጊግስ ዝርከቦም ጉዳያም ተጻወትቲ ዝምስክሩ። ኣመጋግባኡን ናይ ልምምድ ግዚኡን ስሩዑ ኣልኮላዊ መስተ ዘይወስድን ብመደብ ዝድቅስን ሮናልዶ ኣብ ዝርዝር ሓደስቲ ተጻወትቲ ዚኑዲን ዚዳን ኣትዩ ዶ ይኸውን?

ዓመታዊ 12 ሚልዮን ዩሮ መሃያ ምስ ተወሰኸቲ ሓለፋታት ክወሃቦ ምስ ሪያል ማድሪድ ዝተሰማማዐ ዚዳን፡ ድሮ ትማሊ ምስ ተጻወትቱ ልምምድ ጀሚሩ ኣሎ። ድሕሪ 10 ኣዋርሕ ናብ በርናቡ ዝተመልሰ ዚዳን፡ እግሩ ከየምበረ፡ ሓደስቲ ተጻወትቲ ንምዕዳግ 300 ሚልዮን ፓውንድ እውን ተሰሊዐሉ ይርከብ። ንሰለስተ ዓመትታ ኣብ በርናቡ ክጸንሕ ክታሙ ዘንበረ ዚዳን፡ ዋላ'ኳ መሃያኡ ምስ ናይ ካልኦት ኣሰልጠንቲ ክወዳደር እንከሎ 'ትሑት' ዝበለ ምኻኑ እንተተገልጸ፡ ኣብ ዝመጽእ ዓመተ ስፖርት ዕጽፊ ናይዚ ዝተሰማምዖ መሃያ ክቕበል ምኻኑ ኤል ኮንፊደንሻል ዝተባህለት ጋዜጣ እሰጳኛ ኣብ ናይ ትማሊ ዓምድታታ ትውስኽ። ሞሪኖ፡ ኣብ ማን ዩናይትድ ኣብ ዝነበረሉ እዋን፡ ድሕሪ ምኽፋል ግብሪ ጽሩይ 20 ሚልዮን ዩሮ ይረክብ ምንባሩ፡ ኣሰልጣኒ ኣትሌቲኮ ማድሪድ 24 ሚልዮን ዩሮ ይቕበል ምህላዉን ካልእን ዝጠቐሰት እታ ጋዜጣ፡ ምስ ፖቸቲኖ (10 ሚልዮን)፡ ዩርገን ክሎፕ (8.5 ሚልዮን)፡ ማክስ ኣለግሪ (8 ሚልዮን) ዝወስዱዎ መሃያ እንኪነጻጸር፡ ዚዳን ኣብዚ ሕጂ እዋን ዝሓሸ እቶት ከምዝለዎ ትትንትን።

ኣብ 2016 ካብ ካስቲላ ናብ ዓባይ ክሉብ ሪያል ማድሪድ ኣብ ዝተሰጋገረሉ፡ ብ2.5 ሚልዮን ዩሮ መሃያ ስርሑ ዝጀመረ ዚዳን፡ ኣብ ምውጻኡ መሃያኡ 7.5 ሚልዮን ዩሮ ከምዝበጽሐ ይፍለጥ።

ዝኾነ ኮይኑ፡ ኣብ መቐየሪ ክዳን በርናቡ ንዘሎ ዘይምስምማዕ ምፍታሕ ቀዳማይ ስራሕ ዚዳን እዩ። ብኻልኣይ፡ ጃንሉት ሞድሪቸን ጋረዝ በይልን ዝርከቡዎም ጉዳያም ተጻወትቲ ከምኡ ድማ ንኹራ ሰርጆ ራሞስን ማርሴሎን ዝግ ናይ ምግባል ስራሕ ዝጸበዮ ዚዳን፡ ኣብ ዕድጊ ተጻወትቲ፡ ንኤደን ሃዛርድ፡ ነይማር፡ ምባፐ፡ ኤሪክሰንን ካንተን ብቑዓምነት ናይ ምምጻኡ ተኽእሎ ዕዙዙ ምህላዉ ይንገር - እዚ ዝተሰልዓሉ 300 ሚልዮን ፓውንድ ይኣኽሎ ዶ ይኸውን? ምኽንያቱ፡ ሃዛርድ ጥራይ ኣስታት 150 ሚልዮን ዩሮ ይግመት ብምህላዉ።

ብኻልእ ወገን፡ ሪያል ማድሪድ፡ "ዚዳን ካብ መለሰቶ፡ ንሮናልዶ እውን ዳግም ናብ በርናቡ ክትዕድሞ ትኽእል እያ" ዝብል ርእይቶ እውን ብገለ ተንተንቲ ይቃላቐል ኣሎ።

እዚ ከምዚ'ሉ እንከሎ፡ ብቕድሚ ትማሊ ኣብ ዝተኻየደ ካልእ ጸወታ ካልኣይ እግሪ ዙር 16 ሻምፕዮንስ ሊግ ኤውሮጳ፡ ማን ሲቲ ብመደራጋሕ ሸቶታት ንሻልከ 04 7-ብ0 ኣዕኒታያ። ኣገዊሮ ብጸወታን ብፍጹም ቅላዕን ክልተ ሸቶታት ከመዝግብ እንከሎ፡ ሳኔ፡ ስተርሊንግ፡ ሰልቫ፡ ፎደንን ጂሰስን ድማ ሓሓደ ሸቶታት ኣመዝጊቦም። በዚ ድማ፡ ማን ሲቲ ብድምር ወጽኢት 10-ብ2 ናብ ግጥም ርብዒ ፍጻመ ውድድር ሻምፕዮንስ ሊግ ኤውሮጳ ክትሓልፍ ክኢላ ኣላ።

እንታይ ከ ይበሃል ኣሎ?

+ ማን ዩናይትድ፡ ንወዲ 18 ዓመት ተጻዋታይ ክሉብ ዶርትመንድ - ጃዶን ሳንቾ፡ ኣብ ራዳራ ድሕሪ ምእታዋ፡ ካብታ ጀርመናዊት ክሉብ ቅልጡፍ ምላሽ ረኺባ - "ኣይሸየጥን እዩ" ዝብል። ብኻልእ ወገኑ ማን ዩናይትድ ንብራዚላዊ ኣከፉፋሊ ክሉብ ባርሴሎና ፊሊፕ ካውቲኖ እውን ተጣይቓቶ ምህላዋ ተገሊጹ። ምንጪ - ኢንዲፐንደንት

+ ብዘይካ'ዚ፡ ግዚያዊ ኣሰልጣኒ ማን ዩናይትድ - ሶልሻየር፡ ኣብ ክረምቲ ንመስመር ምክልኻል ክለቡ ከይልድል ኣስታት 80 ሚልዮን ፓውንድ ወጻኢታት ከምዝገብር እውን ይሕበር ኣሎ። ምንጪ - ኢኤስፒኤን

+ በልጃማዊ ኣከፉፋሊ ክሉብ ቸልሲ - ኤደን ሃዛርድ ኣብ ራዳር ሪያል ማድሪድ ካብ ዝኣቱ ኣዋርሕ ኮይኑ ኣሎ። እዚ ወዲ 28 ዓመት ተጻዋታይ'ዚ፡ ብክሉብ ሪያል ማድሪድ ኣስታት 130 ሚልዮን ፓውንድ ከምዝተሰልዓሉ ይንገር። ምንጪ - ሚረር

+ ዌስት ሃም፡ ንኣጥቃዒ ክሉብ ሴልታ ቪጎ - ማክሲ ጎመዝ ዳግም ጻውዕቲ ከምእተቕርበሉ ተገሊጹ። እዚ ወዲ 22 ዓመት ኡራጓያዊ ተጻዋታይ፡ ዝሓለፈ ጥሪ ካብታ እንግሊዛዊት ክሉብ ንዝቐረበሉ ናይ ዕድጊ ሕቶ ከምዝጸገ ይዝከር። ምንጪ - ሚረር

+ ኒውካስል፡ ንኣከፉፋሊ ክሉብ ሮማ - ኒኮሎ ዛኒሎ፡ ልኡኻታ ብምስዳድ ንምንቅስቓሱ ትዕዘብ ምህላዋ ተገሊጹ። ምንጪ - ክሮኒክል

+ ምስ በሽክታሽ ዘይተሰማምዐ ሓላዊ ልዳት ሊቨርፑል ሎሪስ ካርዩስ (ብልቓሕ እዩ ተሰጋጊሩ) ናይ ኣርባዕተ ወርሒ መሃያኡ ከምዘይተኸፍለ ተሓቢሩ። እዚ ተጻዋታይ ንክሉብ በሽክታሽ ክኸስስ ምምዳቡ ተሓቢሩ። ምንጪ - ደይሊ መይል

ምልክታ

እምነት ኣማኑኤል - በይሉል ገብረሚካኤል

ዞባ ማእከል ኣስመራ

ሰሚራ ዑስማን ኣደም ምባል ተሪፋ፡ ሰሚራ ዑስማን ሮሞዳን ተባሂሉ ይተኣረመለይ ስለዝበለት፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን26/3/19 ኣብ 1ይ ቤ/ፍ 3ይ መጋባእያ ይቕረብ።

ኣብ መንጎ ከሳሲ ኣቶ ሳሙኤል ዘርኣይ ተስፋሚካኤልን ተኸሳሲ ኣቶ ፍስሃ መልከ ተኽለን ዘሎ ናይ ምትሕልላፍ ስም ዋንነት ገዛ ክርክር ኣብዚ መጋባእያ'ዚ ይርአ ስለዘሎ ከሳሲ ኣቶ ሳሙኤል ዘርኣይ ተስፋሚካኤል ብወኪሉ ጌሩ ተኸሳሲ ኣቶ ፍስሃ መልከ ተኽለ ኣድራሻኡ ስለዘይፈልጦ ይጸወዓለይ ስለዝበለ፣ ተኸሳሲ ኣቶ ፍስሃ መልከ ተኽለ ብኣካል ወይ ብወኪሉ ን2/4/19 ኣብ ላዕለዋይ ቤ/ፍ 2ይ መጋባእያ ቁ.29 ይቕረብ።

ምልክታ ጨረታ

ሚኒስትሪ ትምህርቲ ንቤት ትምህርቲ ስነ-ኪነት ማይ-ሓባር ዘኸውን እንቋቑሖ፡ ካብ 01 መጋቢት ክሳብ 30 ሰነ 2019 ከምኡ'ውን ካብ 01 መስከረም ክሳብ 31 ታሕሳስ 2019 ዘቕርቡ ሕጋውያን ነጋዶ ንጨረታ ይዕድም።

- ናይ 2018 ዝተሓደሰ ፍቓድ ንግድን ናይ መንነት ፎቶ ኮፒን የቕርብ።
- ምልክታ ጨረታ ኣብ ጋዜጣ ሓዳስ ኤርትራ ካብ ዝወጸሉ ን30 (ሰላሳ) መዓልታት ክፉት ኮይኑ ይጸንሕ።
- ሳንዱቕ ጨረታ ንጽባሒቱ ሰዓት 10፡00 ቅ/ቐትሪ ተጫረትቲ ወይ ሕጋውያን ወኪላቶም ኣብ ዝተረኽቡሉ ይኽፈት።
- መኽበሪ ጨረታ 10,000.00 (ዓሰርተ ሽሕ) ናቕፋ ዝተረጋገጸ ቸክ (CPO) ይተሓዝ።
- ተወሳኺ መግለጽን ዝርዝራዊ ሓበሬታን ኣብ ሚ/ትምህቲ ቤት ጽሕፈት ቁጽሪ 20 ወይ ብቴሌፎን 200593 ወይ 123749 ተወከሱ።
- ሚ/ትምህርቲ ዝሓሸ ኣማራጺ እንተረኺቡ ነዚ ጨረታ ብምሉኡ ወይ ብኽፊል ናይ ምሰራዝ መሰሉ ዝተሓለወ እዩ።

ሚኒስትሪ ትምህርቲ

ምልክታ

ማሕበር ወነንቲ ሓድሽ ኩትምያ ምጽዋዕ፡ (እንዳ ኮርያ) ንቀዳም ዕለት 16 መጋቢት 2019 ሰዓት 4፡00 ድ.ቀ ስሩዕ ዓመታዊ ጉባኤኡ፡ ኣብ ኣዳራሽ ባንክ ኣባይትን ንግድን ካልኣይ ደርቢ ኣስመራ ከካይድ'ዩ። ኣብዚ ኣኼባ ኣብ ርእሲ'ቶም ንምምሕዳር ዝምልከቱ ዝተፈላለዩ ኣገደስቲ ኣርእስትታት፡ ፋይናንስያዊ ጸብጻብን ሪፖርትን ምስማዕ፡ ከምኡ'ውን ንንብረትኩም ዝምልከት ኣገዳሲ ውሳነ ክመሓላለፍ ስለዝኾነ፡ ኩሉ ወናኒ ወይ ሕጋዊ ወኪል ኣብ ዝተመደበሉ ቦታን ሰዓትን ክርከብ ኣጥቢቕና ንምሕጸን። ኣብ ኣኼባ ብዘይምርካብኩም ብዛዕባ ንብረትኩም ከጋጥም ንዝኽእል ዝኾነ ይኹን ጉድለት፡ ማሕበር ተሓታቲ ከምዘይከውን ኣቐዲምና ንሕብር።

ቦርድ ማሕበር ወነንቲ ኣባይቲ ሓድሽ ኩትምያ

ወ/ሮ ደሃብ ብእምነት ዓንደገርግሽ ብመንገዲ ጠበቓኣ ኣቶ ጌታሁን የውሃንስ ኣቢላ፡ ስም ሓፍተይ ንጽሃ ብእምነት ዓንደገርግሽ ምባል ተሪፉ፡ መድህን ብእምነት ዓንደገርግሽ ተባሂሉ ይተኣረመለይ ስለዝበላ፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን4/4/19 ኣብ 1ይ ቤ/ፍ 2ይ መጋባእያ ቁ.35 ይቕረብ።

ሻም ተወልደ ገብርኣብ፡ ስም ኣደይ ገነት ኪዳን ትካቦ ምባል ተሪፉ፡ ገነት ኪዳነ ትካቦ ተባሂሉ ይተኣረመለይ ስለዝበለ፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን11/4/19 ኣብ 1ይ ቤ/ፍ 3ይ መጋባእያ ይቕረብ።

ኣቶ መርሃዊ መሓሪ ታፍላ፡ ንተጸዋዒት ወ/ሮ ሰሰን በየነ ፍረዝጊ ብቤተ ዘመድ ሽማግለ ዝሃብኩዋ ሞግዚትነት ናይ ጓልና ሜላሄር መርሃዊ መሓሪ፡ ኣብ ክንዲ ተኸናኺና ተዕብያ ንኣዲኣ ገዲፋታ ካብዚ ሃገር ስለዝወጸት፡ ጓለይ ከዕብያ ሞግዚትነት ስልጣን ይወሃበኒ ስለዝበሉ፣ ተጸዋዒት ኣድራሻኣ ብንጹር ስለ ዘይፍለጥ ብኣካል ወይ ብሕጋዊ ወኪላ ን11/4/19 ኣብ ቤ/ፍ ትቕረብ። እንተዘይቀሪባ ንሳ ኣብ ዘይብሉ ውሳነ ክውሃብ ምኳኑ ነፍልጥ።

ኤልሳ ፍስሃየ ዘወልዲ፡ ስም ወላዲተይ ለተስላሴ ወልደሂወት ምባል ተሪፉ፡ ኣሰፉሽ ቀለተ ተባሂሉ ይተኣረመለይ ስለዝበለት፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን2/4/19 ኣብ 1ይ ቤ/ፍ 1ይ መጋባእያ ቁ.32 ይቕረብ።

ትሕቲ ዕድመ 1.ናኦድ ዑስማን ኣደም 2.ዳናይት ዑስማን ኣደም ብወለዶም ኣቶ ዑስማን ሮሞዳን ኣደምን ወ/ሮ ሰማይነሽ ተስፋሁነይ ካሕሳይን ኣቢሎም፡ ናኦድ ዑስማን ኣደም ምባል ተሪፉ፡ ናኦድ ዑስማን ሮሞዳን ከምኡ'ውን ዳናይት ዑስማን ኣደም ምባል ተሪፉ፡ ዳናይት ዑስማን ሮሞዳን ተባሂሉ ይተኣረመልና ስለዝበሉ፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን9/4/19 ኣብ 1ይ ቤ/ፍ 2ይ መጋባእያ ቁ.35 ይቕረብ።

ከሳሲ ዮናስ ደበሳይ ወልደማርያም፡ ተኸሳሲት ወ/ሮ ሸዋየ ተስፋስላሰ ገብረመድህን ናይ ሸም ምትሕልላፍ ክሲ ቀሪቡልኪ ስለዘሎ፡ ተኸሳሲት ንጹር ኣድራሻ ስለዘይብላ ትጸውዓለይ ስለዝበለ፣ ተኸሳሲት ን26/3/19 ኣብ 1ይ ቤ/ፍ 6ይ መጋባእያ ቁ.41 ቀረቢ። እንተዘይቀሪብኪ ኣብ ዘየለኽሉ መሰርሕ ዳንነት ክቕጽልን ክውሰንን ምኳኑ ነፍልጥ።

ኣብ መንጎ ከሳሲ ኣቶ ኢብራሂም መሓመድፈረጅ ዓብደላ ተኸሳሲት ወ/ሮ ትብለጽ ኪዳነ ተስፋ ብዘሎ ጉዳይ ናይ ገንዘብ ክርክር፡ ተኸሳሲት ወ/ሮ ትብለጽ ኪዳነ ተስፋ ብኣደራሻኣ ክትርከብ ስለዘይተኻእለ ተጸዊዓ ን3/4/19 ኣብ ላዕለዋይ ንግዲ መጋባእያ ቁጽሪ 40 ትቕረብ። እንተዘይቀሪባ ጉዳያ ኣብ ዘየላትሉ ክርአ ምኳኑ ነፍልጥ።

ኮማዊ ቤት ፍርዲ ገዛባንዳ

ኣቶ ዘካርያስ መስፉን ተስፋሚካኤል፡ ኣደይ ወ/ሮ ወይኑኡ ተወልዳይ ስለዝሞተት፡ ኣነ ምስ 8 ኣሕዋተይ ወረስቲ ምኳንና ይረጋገጸልና ስለዝበሉ፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን13/4/19 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ኮማዊ ቤት ፍርዲ ባጽዕ

ለምለም በርሀ ዓንደጼን፡ በዓልቤተይ ግደይ በይን ሓጎስ ስለዝሞተ፡ ንዓይ ናይ መጻምዲ መሰለይ ይተሓለወይ፡ 3 ደቅና ድማ ወረስቲ ምኳኖም ይረጋገጸልና ስለዝበላ፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን25/3/19 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

UNHCR
United Nations High Commissioner for Refugees
Haut Commissariat des Nations Unies pour les réfugiés

INTERNAL/EXTERNAL VACANCY NOTICE

JOB DESCRIPTION

Jobl Title: **SUPPLY ASSOCIATE**

Duty Station: **Representation Office, Asmara, Eritrea**

Category: **G6**

Duration: **One year with possibility of extension**

Starting Date: **01 Aug 2019**

Closing Date: **14 days from the advetisment**

ORGANIZATIONAL CONTEXT

The Supply Associate manages and supports all activities pertaining to the supply chain function including planning, sourcing, transport shipping, customs clearance and warehousing management in the operation.

The incumbent is supervised by Associate Admin/Finance Officer who defines general work objectives and provides necessary advice and guidance. The incumbent maintains regular contact on a working level on routine issues with other UNHCR offices, UN agencies, NGOs, government partners and commercial contractors in the area to facilitate the operation. The duty of the incumbent is to support and monitor the management of material resources within the geographical area covered by the office while exercising efficiency in the use of those resources.

Accountability
-UNHCR delivers timely and quality goods and services to persons of concern in compliance with supply chain rules and procedures.

-Local liaison with partners effectively supports supply activities.

Responsibilities

a) Strategy
-Prepare plans for delivery of relief items according to operational needs.

-Apply UNHCR's procurement strategy when planning for purchase of important commodities and services.

b) Operational support
-Ensure timely customs clearance of consignments.

-Manage storage of goods according to "best practices" and UNHCR rules and regulations; maintain an efficient system for the release, distribution and redeployment of goods.

-Coordinate transportation and distribution of relief items.

-Coordinate activities of implementing partners and/or contractors performing supply related activities, and ensure that they understand and adhere to relevant UNHCR rules and procedures.

-Maintain accurate and comprehensive records on logistical activities and provide timely reports and updates both periodically and on request.

c) Infrastructure support
-Evaluate purchase requisitions to ensure that specifications, delivery dates and all other requirements are in order.

-Draft and dispatch quotation requests and/or tenders, and assist in the evaluation of offers and draft bid-tabulations, prepare proposals for award of contracts to the Committee on Contracts.

-Prepare Purchase Orders and send confirmations, requests for inspection and other correspondence, and monitor the manufacture/transport of ordered goods to ensure timely delivery.

-Provide guidance and advice on UNHCR procurement policies and procedures to support and assist requesting sections.

-Implement effective asset and fleet management that regularly monitors the asset/fleet pool, saves cost and safeguards the investment of the organisation including receipt, inspection, registration & marking of new Property, Plant and Equipment (PPE), organisation of the physical verification of PPE, ensure that PPE agreements are properly issued and signed, and preparation of disposal forms and cases for the Asset Management Board, and organise the disposal of PPE according to Asset Management Board decisions.

-Provide asset management reports, customised reports, and gathers information on all assets and provides in-depth reports periodically and when requested.

d) Business support
-Monitor the quality and accuracy of supply chain related data in relevant business systems.
-Compile and analyse statistical information, identify trends and developments in supply chain related matters that will assist in decision making.
-Disseminate and promote UNHCR's global policies, standards and guidance on supply chain management.
-Any other responsibility deemed necessary or as delegated by the Supervisor in order to meet the level of service required by the organisation.

Authority
-Identify, assess and select vendors based on their capability for delivering commodities and services. Maintain vendor and item master databases.

-Make recommendations to senior management for resources allocation to support on-going operations.

-Determine shipment methods, routes and delivery schedules to meet demand in the most timely manner.

Essential minimum qualifications and professional experience required

- Completion of the Secondary School Education with post-secondary training/certificate in Trade, Business Administration, Economics, Marketing or a related field;
- Minimum 6 years of previous relevant professional job experience;
- Fluency in English and working knowledge of another relevant UN language and/or local language.

Desirable qualifications & competencies

- Completion of UNHCR learning programmes or specific training relevant to functions of the position such as the Supply Chain Learning Programme (SCLP).
- Computer skills (MS Office and PeopleSoft/MSRP).
- Experience in customs formalities.
- Experience in logistics or warehousing.

NB: Qualified female candidates are encouraged to apply.

Applicants should consult the UNHCR Policy and Procedures on Assignment of Locally Recruited staff (PPAL) para 16-22 on eligibility to apply for positions within the GS category (IOM/49-FOM/50/2012 dated 15 June 2012 refers) and submit an application letter, copies of relevant documents together with an updated P11 form which can be downloaded from the UNHCR website (www.unhcr.org/recruit/p11new.doc) to:

The Representative,
UNHCR Eritrea, P.O. Box 1995,
Meteten St, 1A754 House 35, Asmara, Eritrea.

Only short-listed applicants will be contacted for a written test and oral interview.

NB: UNHCR does not charge any fee at any stage of the recruitment process.

ታደሰ ተኸለ

ኢጣልያ፡ ክታበት ዘገድድ ሕጊ ኣውጺኣ

ናይ ክታበት ምስክር ወረቐት ዘይሓዙ ቈልዑ - ናብ ቤት ትምህርቲ ከይመጹ መንግስቲ ኢጣልያ ከም ዝኣዘዘ ተሓቢሩ።

ክታበት ዝተሰርሓሉ ቀመማት ብዓይኒ ጥርጣረ ዝርእዩ ኤውሮጳውያን፡ ደቆም ከይክተቡ ክኸልክሉ ከም ዝጸንሑ ዝፍለጥ ኰይኑ፡ ኢጣልያ ግና ኩሎም ህጻናት ብግዲ ክኽተቡ ዘገድድ ሕጊ ኣውጺኣ ከም ዝጸንሐት ምንጭታት የረድኡ።

ንደቆም ዘየኽተቡ ጠላይን 560 ዶላር ክቕጽዑ፡ እቲ ናይ ክታበት ምስክርነት ዘይብሉ ቈልዓ እውን ካብ ቤት ትምህርቲ ክስጐጕ ኣብዚ ቕንያት እዚ ትእዛዝ ከምዝወጸ ተፈሊጡ ኣሎ።

ሎሚ ቅነ ኣብ ሓያሎ ሃገራት ኤውሮጳ ሓሓሊፉ ሕማም ንፍዮ ክረአ ብምቕናዩ፡ ኢጣልያ ንኣድላይነት ክታበት ንፍዮ ከም ብሓደሽ ክትደፍኣሉ ከም እተበገሰት ጸብጻባት ይገልጹ።

ኢጣልያ፡ ህጻናት ቀድሚ ትምህርቲ ምጅማሮም ናይ ፍሮማይ፡ ንፍዮጸግዕን ሩቤላን ክታበታት ብግዲ ክወስዱ ክትእዝዝ ምጅንኣ ይንገር፡፡ዘይተኸተቡ ትሕቲ ሽዱሽተ ዓመት ዝኸኑ ህጻናት ካብ ትምህርቲ ክስጐጉ፡ ካብኡ ንላዕሊ ክሳብ 16 ዕድመ ዘሎዎም ከኣ ብገንዘብ ክቕጽዑ እዮም።

ኣብ ባጉዝ ዝነበረ መዓስከር ዳዕሽ ተታሒዙ

ኣብ ሶርያ ናይ መወዳእታ ናይ ዳዕሽ መዓስከር ዝነበረት ባጉዝ ብዲሞክራሲያዊ ሓይልታት ሶርያ ትማሊ ቅድሚ ምትሓዛ፡ ኑታጉ ዝተዓጥቁ ኣባላት ዳዕሽ ናይ መወዳእታ ርእሰቅትለታዊ መጥቃዕቲ ከም ዘካየዱ ተሓቢሩ።

ብኣመሪካ ዝድገፉ ዲሞክራሲያዊ ሓይልታት ሶርያ፡ ነቲ ሓያሎ ዓድታት ዝሓቘፈ ቦታ ከቢቦም ድሕሪ ምጽናሕ፡ ሰላማውያን ሰባት ምስ ገዝኡ ናብ ትማሊ ኣብ ዘውግሐ ብከቢድ ኣጸዋር ክድናብድኑ ከም ዝሓደረ ተፈሊጡ። ምድሪ ምስ ወግሐ ኣባላት ዳዕሽ ኑታጉ ቀመማት ተዓጢቖም ‘ናይ ኣጥፊእካ ጥፋእ’ መጥቃዕቲ ከካይዱ ይፍትኑ ከም ዝበሩን፡ ካብ ርሑቕ እናተዃርሙ ከም እተፈንጀሩን ምንጮታት ኣረዲኦም።

ሰራዊት ዳዕሽ ብቕድሚ ትማሊ ዕላማ ናይ ቃልሶም ኣብ ኩሉ ኩርንዓት ዓለም ዘለዉ ተደናገጽቲ ክቕጽልዎ ከም ዝተማሕጸኑን፡ “ኣላህ እንተፈቒዱ ጸባሕ ከም እዚ እዋን ንሕና ናብ ገነት ክንኣቱ ኢና፡ ጸላእትና ኸኣ ኣብ ገሃነም ክሓርሩ እዮም” ዝብል መልእኽቲ ብቪድዮ ዘርጊሖም ምንባሮም ምንጮታት የረድኡ።

ትማሊ ከባቢ ባጉዝ ካብ ዳዕሽ ናጻ ክወጽእ እንከሎ፡ ብኣሽሓት ዝቝጸሩ ህጻናትን ኣንስቲትን ናጻ ከም ዝወጹ ተሓቢሩ።

ኣብ ካልእ ከባቢታት ሶርያን ዒራቕን ግና፡ ቅንጥብጣብ ጋንታታት ዳዕሽ ክህልዋ ከም ዝኽእላን፡ ናብ ዱልዱል ተቓዋሚ ሓይሊ ቅድሚ ምምዕባለን ሓያል ምክትታል ከም ዘድሊን ጸብጻባት የረድኡ

ኣመሪካ፡ ‘ቦይንግ 737 ማክስ 8’ ክቕጽላ ኣዚዛ

ሓያሎ ሃገራት ዓለም፡ ‘ቦይንግ 737 ማክስ 8’ ዝተባህላ ናይ መጐዓዝያ ነፈርቲ፡ ካብ በረራ ኣብ ዝኽልክላሉ ዘለዋ ግዜ፡ ኣመሪካ ‘ንብቕዓት ዝምልከት ስክፍታ የለን’ ብምባል እተን ነፈርቲ ኣብ ስራሕ ክቕጽላ ምዃነን ኣፍሊጣ።

ማሕበራት ሰራሕተኛታትን ኣባላት ላዕለዋይ ባይቶን ኣመሪካ፡ እተን ነፈርቲ ስራሕ ከቋርጻ ተደጋጋሚ ጻውዒት የቕርቡ ከም ዘለዉ እኳ እንተተፈልጠ፡ ፈደራላዊ ኣገልግሎት በረራ ኣመሪካ ግና፡ ‘ዝተረጋገጸ ጠንቂ’ ከም ዘየለ ብምሕባር - እተን ነፈርቲ ኣብ በረራ ከምዝቐጽላ ገሊጹ ኣሎ።

ንመገሻታት ማእከላይ ርሕቀት ክገልግላ ዝተሰርሓ ቦይንግ 737 ማክስ 8፡ ኑዳዲ ብዙሕ ስለ ዘዩህልኻ ተጠላቢኡት ረኺበን ምንባረን ይፍለጥ። ብዘይካ እታ ጌና ብዘይተፈልጠ ምኽንያት ኣብ ኢንዶነዥያ ብሕዳር ዝወደቐት ነፋሪት፡ መንገዲ ኣየር ኢትዮጵያ ዝኾነት ካልእ ነፋሪት ከኣ ኣብ ዝሓለፈ ሰንበት ኣብ ጥቓ ከተማ በሾፍቱ ምሕምሻሻ ይዝከር።

ኣብራሪ ናይታ ኣብ ኢንዶነዥያ ዝወደቐት ነፋሪት፡ ቅድሚ ምጽዳፉ ኣብታ ነፋሪት ተተኺሉ ምስ ዘሎ ምዕቡል ናይ በረራ መቈጻጸሪ መሳርሒ ክቃለስ ከም ዝጸንሐ

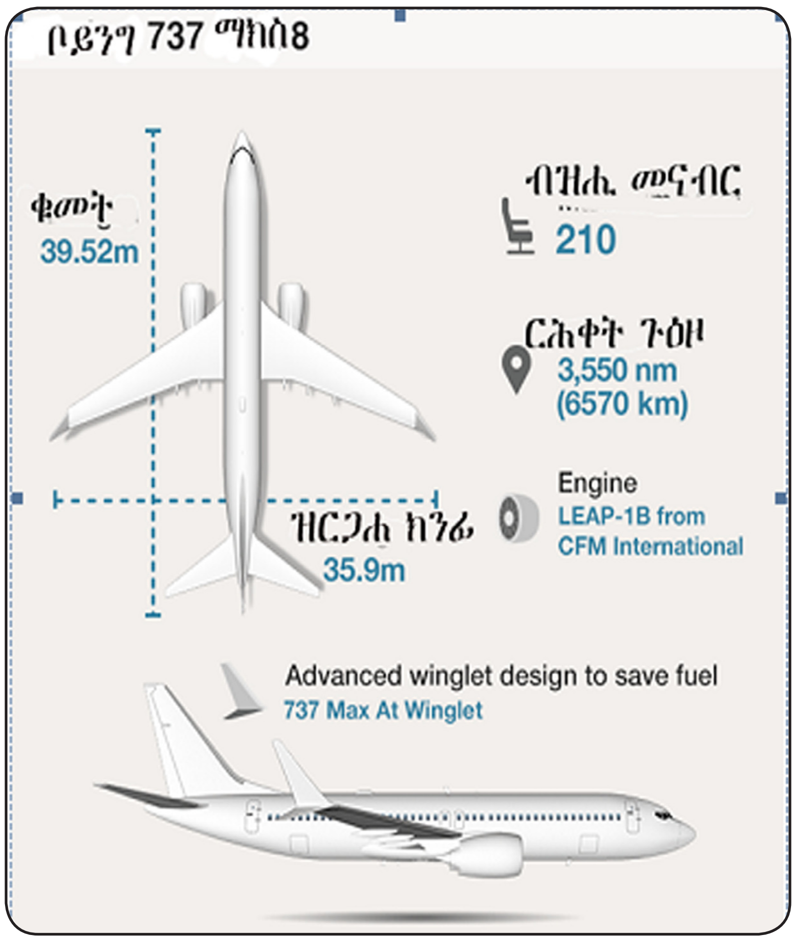

ምንጮታት ይሕብሩ። ብሰንበት ኣብ ኢትዮጵያ ናይ ዝወደቐት ነፋሪት ጠንቂ፡ ጌና እኳ እንተዘይተፈልጠ እቲ ኣብራሪ ካብ መዓልቦ ነፈርቲ ምስ ተበገሰ ድሕሪ ቀሩብ ደቓይቕ ‘ጸገማት’ ከምዘለዎ ሓቢሩ ምንባሩ በቢሲ ኣቃሊሑ ነይሩ።

ምስ’ዚ ብዝተተሓሓዘ ድማ፡ መንገዲ ኣየር ኖርወይ ብሰንኪ ምቍራጽ በረራ እተን ነፈርቲ ክሰራ ስለ ዝወረዶ፡ ትካል ቦይንግ ካሕሳ ክኸፍሎ ሓቲቱ ኣሎ። መንገዲ ኣየር ኖርወይ ካብ ዓሌት እተን ነፈርቲ 18 ዓሺጉ ከምዘሎ ጸብጻባት ይሕብሩ።

ትካል ቦይንግ፡ ዓሌት ቦይንግ 737 ማክስ 8 ካብ ዝኾና ነፈርቲ 5011 ጠለብ ቀሪቡሉ ከም ዘሎን፡ ካብ ጥሪ ንነጀው 350 ነፈርቲ ከምዝዓደለን ምንጮታት ይሕብሩ።

ቻይና - ፖሊሲ ቍጽሪ ህዝቢ ክቕየር ጻውዒት ቀሪቡ

ቻይና፡ እትሰርሓሉ ንምቍጽጻር ብዝሒ ህዝባን ፍርያምነትን ዝምልከት ኣርእስቲ ከመሓየሽ ወይ ጠሪሱ ካብ ቅዋም ሃገር ክለግስ፡ ካብ ዞባታት ሃገር ዝተወከሉ ልኡኻት ናብ ሃገራዊ ባይቶ እማመ ከምዘቕረቡ ሮይተርስ ካብ ሻንግሃይ ዘመሓላለፎ ዜና ሓቢሩ።

ንብዙሕ ዓመታት ኣብ ቻይና ክሰርሓሉ ዝጸንሐ ‘ውጥን ስድራቤት’፡ ምስ ዘሎ ግዜ ዘይከይድ ምዃኑ ዝገልጹ ልኡኻት፡ ፍርያምነት ክዕገት ከም ዘይብሉን ኣብታ ሃገር ዝፍጠር ዘሎ ዋሕዲ መንእሰይ ዋሕዲ ዓያዪ ጉልበት ከም ዘፈጥር ኣፍሊጦም።

ብዝሒ ህዝቢ ካብ ዓለም ቀዳመይቲ ዝኾነት ቻይና፡ ነቲ ካብ 1978 ኣትሒዙ ክሰርሓሉ ዝጸንሐ “ሓንቲ ስድራ ሓደ ቈልዓ” ዝብል ሕጊ ብምምሕያሽ፡ ካብ 2016 ንደሓር መጻምድቲ ካልኣይ ቈልዓ ክወልዱ ከም ዝኽእሉ ምእዋጃ ይፍለጥ። እዚ ምምሕያሽ እዚ ትጽቢት ዝተገብረሉ ብዝሒ ህዝቢ ስለ ዘየማሓየሸ፡ ነደፍቲ ቅዋም ኣብ ስክፍታ ከምዝኣተዉ እቲ ጸብጻብ ይሕብር።

1.3 ቢልዮን በዝሒ ህዝቢ ዘለዋ ቻይና፡ ዘጋጥማ ዘሎ ዋሕዲ ልደት ቈልዑ ኣብ ናይ መጻኢ ቁጠባ ኣሉታዊ ሳዕቤን ከም ዘፈጥር፡ ክኢላታት እታ ሃገር ይግምቱ። ዓያዪ ጉልበት ኣብ ዘውሓደላ ሃገር ካብ መንግስቲ ሓገዝ ዝጽበዩ ተጸወርቲ ኣረጋውያን ክበዝሑ ከም ዝኽእሉ ዝሕብሩ ክኢላታት፡ እዚ ንመጻኢ ግዜ ክፍጠር ዝኽእል ተርእዮ ብኣጋ ክዕረ ከም ዘለዎ የረድኡ።

ቻይና፡ ንዘቕጽል 40 ዓመታት ቁጠባ ሃገር ዘልዕል ዓያዩ ዜጋ ኣብ ምብርኻት ፖሊሲ ብዝሒ ህዝቢ ናይ ቀዳምነታት ቀዳምነት ሂባ ክትሰርሖ ከምዘለዋ፡ ካብቶም ኣብቲ ባይቶ ዝተረኸቡ ልኡኻት ከም እተላበዉ ሮይተርስ ኣረዲኡ።

ብተመሳሳሊ፡ ፖሊሲታት ብዙሓት ሃገራት ምዕራብ ካብ 70ታት ንደሓር ብተደጋጋሚ ኣብ ህዝቢ ብዘስረጽኦ ኣብ ዋሕዲ ልደት ቈልዑ ዝተመርከሰ ጕስጓሳት ‘ውጥን ስድራቤት’ ኣብዚ ግዜ እዚ ዋሕዲ ዓያዩ ጉልበት ክፍጠር ምኽንያት ከም ዝኾነ ምንጮታት ይሕብሩ። ኣብ መንጎ መንእሰያትን ኣረጋውያንን ዘሎ ዘይተመጣጠነ ብዝሒ ንምምዕርራይ ብመልክዕ ስደተኛ ዓያዩ ጉልበት ከእትዋ ዝፍትና ሃገራት ከምዘለዋ እውን ይፍለጥ።

ማሌዥያ - ዝተበከለ ሩባ ህዝቢ ይስምም

ማለዥያ፡ ኣብ ተመሃሮ ብዝተራእየ ዘይተፈልጠ ሕማም፡ 34 ኣብያተ ትምህርቲ ከም ዝዓጸወት ምንጮታት ሓቢሮም።

ጠንቂ ናይቲ ሕማም ካብ ሓደ ትካል ዝተኻዕወ መርዛም ኬሚካል ክኸውን ከም ዝኽእል ግምት እኳ እንተሃለወ፡ እንታይነት ናይቲ ኬሚካል ከም ዘይተሓበረ ተገሊጹ።

ጆሃር ኣብ ዝተባህለ ዞባ ካብ ሓደ ትካል ናብ ሩባ ዝተኣሕፈ መርዛም ቀመም፡ ጠንቂ ናይቲ ሕማም ከም ዝኾነ ዝገልጹ ሰብ ስልጣን፡ እቲ ሰሚ ብትንፋስ ዝኣቱ ይኹን ወይ ብቐርበት ጌና ኣይገለጹን።

ብሰንኪ እቲ ኣብ ተመሃሮን ካልኦት ሰባትን ዝተራእየ ምምራዝ ልዕሊ 200 ሰባት ሓሚሞም ከምዘለዉን፡ ሽዱሽተ ካብኣቶም ውጹዓት ምዃኖምን ጸብጻባት ኣረዲኦም።